

DARBININKAS

Vol. LXXXVI, Nr. 20
May- Gegužė 18, 2001 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

- Lietuvos Seimo Biudžeto ir finansų komitetas gegužės 14 d. nepritarė Vyriausybės pateiktam Pensijų sistemos reformos įstatymo projektui. Balsuojant už šį projektą, dauguma komiteto narių susilaikė - parlamentarai labiausiai abejojo dėl pensijų reformos finansavimo bei jos efektyvumo.

- Dešimties Vidurio ir Pietryčių Europos valstybių ministrai pirmininkai gegužės 11 d. paragino NATO bei Europos Sąjungos (ES) šalis tęsti šių organizacijų plėtrą, aprėpiant demokratijos keliu pasukusias kandidatas.

- Kilus diskusijai dėl dar vienos "Vyriausybės krizės", premjeras Rolandas Paksas paskelbė maną, kad jo vadovaujamas koalicinis kabinetas "dirba normaliai". Premjeras drauge pareiškė, jog jam kelia nerimą "kai kurie neapgalvoti Seimo sprendimai".

- Lietuvos socialdemokratių moterų sąjunga kreipėsi į politines partijas, ragindamos skatinti moterų dalyvavimą politikoje. Tokį kreipimąsi Lietuvos socialdemokratių moterų sąjunga priėmė gegužės 12 d. Palangoje vykusioje konferencijoje.

- Vieną frakciją Lietuvos Seime sudariusios mažareikšmės vidurio kairiosios Valstiečių ir Naujosios demokratijos partijos svarsto dėl galimybės susijungti. Kaip pranešė "Lietuvos rytas", birželio pradžioje turėtų būti aišku, ar tokios derybos prasidės.

- Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus nusprendė nepasirašyti ir grąžinti Seimui pakartotinai svarstyti įstatymą dėl gyventojų pajamų brangiam turtui įsigyti deklaravimo, kuriuo buvo numatyta keturis kartus padidinti deklaravimo brangaus turto minimalią vertę. Seimo balandžio 26 d. priimtose minėto įstatymo pataisose buvo numatyta deklaravimo turto vertę padidinti nuo 30 tūkst. iki 120 tūkst. litų. Pristatydamas įstatymą Seime, finansų ministras Jonas Lionginas teigė, jog patikslinti dar 1996 metais nustatytą deklaravimo turto vertę buvo nuspręsta atsižvelgus į tai, jog per pastaruosius penkerius metus turto kainos gerokai išaugo. Tačiau prezidentas gegužės 11 d. pasirašydamas dekretą teigia, jog "neaišku, kokiais kriterijais remiantis brangaus turto minimali vertė padidinama iki 120 tūkst. litų", ir siūlo šią sumą sumažinti iki 50 tūkst. litų. Prezidento dekretu taip pat nurodoma, kad Seimo priimtos pataisos "gali apsunkinti korupcijos faktų išaiškinimą ir ištyrimą". Be to, V. Adamkus teigimu, minėto įstatymo nuostatos turi būti suderintos su Pinigų plovimo prevencijos įstatymo nuostatomis.

- Algirdas Brazauskas, Lietuvos socialdemokratų galva, gegužės 11 d. paneigė, esą jo partija paruošiu metu vedė derybas su socialliberalais dėl naujos valdančiosios koalicijos sudarymo, tačiau neatmetė tokios galimybės ateityje.

JAV KONGRESO ATSTOVAI KETINA ĮVERTINTI NETEISĖTĄ LIETUVOS ANEKSIJĄ

Grupė Jungtinių Amerikos Valstijų Kongreso narių artimiausiu metu ketina pareikšti nuomonę dėl neteisėtos Baltijos šalių okupacijos ir aneksijos, kurią įvykdė Sovietų Sąjunga.

Tai gegužės pradžioje pareiškė JAV Kongreso narys, Žmogaus teisių sambūrio pirmininkas Tomas Lantos per susitikimą su JAV viešėjusių tarptautinės istorinio teisingumo komisijos pirmininku Emanueliu Zingeriu.

Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti pirmininkas E. Zingeris gegužės pradžioje dalyvavo Amerikos žydų komiteto metiniame suvažiavime bei du kartus susitiko su T. Lantosu.

Kongreso narys T. Lantos

įdėmiai seka Lietuvos valstybės stiprinimo procesus ir jos pastangas atkuriant istorinį teisingumą. Jis buvo vienas aktyviausių Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo rėmėjų JAV Kongrese.

Pasak tarptautinės komisijos pranešimo, E. Zingeris kongresmeniui įteikė neseniai šios komisijos posėdyje Vilniuje patvirtintas išvadas "Ribbentropo - Molotovo paktas ir jo pasekmės Lietuvai". T. Lantosui įteiktose komisijos išvados rašoma, jog okupuodama ir aneksuodama Lietuvą, Sovietų Sąjunga pažeidė tarptautinės teisės principus bei savo tarptautinius įsipareigojimus ir sulaužė dvišalius susitarimus su Lietuva.

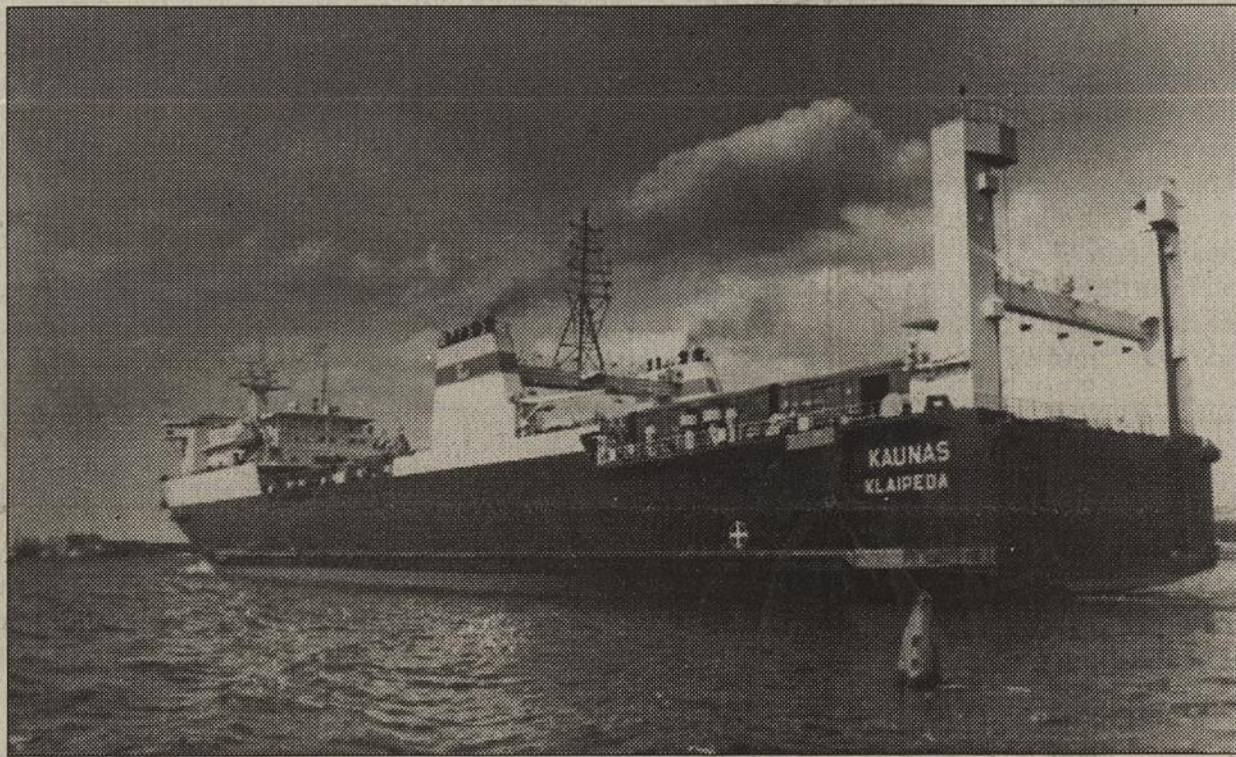
Stalininė Sovietų Sąjunga bei nacių Vokietija 1939 metais pasirašė Ribbentropo - Molotovo

paktą bei jo slaptuosius protokolus, kuriais neteisėtai pasidalino Europą.

Per susitikimą su E. Zingeriu T. Lantos pabrėžė, jog JAV niekada nepripažino Baltijos valstybių okupacijos ir kad JAV Kongreso atstovai artimiausiu metu dar kartą pareikš nuomonę dėl Sovietų Sąjungos įvykdytos Baltijos šalių okupacijos ir aneksijos.

Tarptautinė istorinio teisingumo komisija įsteigta 1998 metais prezidento Valdo Adamkaus iniciatyva. Komisijos veikloje dalyvauja autoritetingi ekspertai iš Lietuvos, JAV, Didžiosios Britanijos, Vokietijos, Izraelio. Komisija tiria ir vertina nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimus Lietuvoje.

BNS

Jūrų perkėla Klaipėdoje - keltas į Vokietiją

V. Kapočiaus nuotr.

KLAUSYDAMAS ANTISEMITINIŲ ŽODŽIŲ, POPIEŽIUS TYLĖJO

Vakarų spauda dar vis svarsto Popiežiaus kelionę bei susitaikymo misiją, Amerikos atstovo neišrinkimą į Jungtinių tautų žmogaus teisių komisiją bei kitas temas.

Pradėsime nuo Popiežiaus kelionės. "New York Times" vedamajame rašo, jog Popiežiaus pastangos pašalinti nesutarimus tarp Katalikų Bažnyčios ir kitų kitų religijų tapo svarbiausia jo pontifikato dalimi ir bus svarbia jo palikimo bažnyčiai ir pasauliui dalimi.

Nors Jonas Paulius II-asis bendrais žodžiais kalbėjo apie taikos ir susitaikymo būtinybę Artimuosiuose Rytuose, tačiau kelionę į Graikiją, Siriją ir Maltą sugadino antisemitiniai Sirijos politikų ir religinių vadovų išpuoliai ir Popiežius nesugebėjimas duoti tiesioginį atsaką šiems netolerancijos pasireiškimams.

Jonas Paulius II tapo pirmuoju popiežiumi atvykusiu į Graikiją po Bažnyčios skilimo, įvykusio prieš tūkstantį metų. Jis pareiškė gilų apgailestavimą dėl skriaudų, kurias stačiatikiams padarė katalikai. Pirmą kartą istorijoje Sirijoje Popiežius įžengė į mečetę.

"New York Times" vedamajame primenamas Popiežiaus amžius ir silpna sveikata, tai apkartino kelionę ir kai kada Popiežiaus padėjėjai turėjo už jį skaityti kalbas. Dienraštis pastebėjo, jog Sirijoje Popiežius neatpirė musulmonų, bet paprašė, kad musulmonai ir katalikai atleistų vieni kitiems ir pra-

šytų Dievo atleidimo.

Dienraštyje "Washington Post" Richardo Coheno straipsnyje taip pat rašoma apie Popiežiaus vizitą Sirijoje ir jo tylėjimą, kai Sirijos prezidentas sakė antisemitinę kalbą. Sirijos prezidentas Bašar Asad pareiškė, jog krikščionys ir musulmonai turi vienytis ne tik prieš Izraelį, bet ir prieš judaizmą, taip pat prieš tautą, kuri "bando sunaikinti visų religijų principus ir kuri yra to pačio mentaliteto, kaip kad buvo kai išdavė Jėzų Kristų".

Dienraštis atkreipia dėmesį, jog klausydamas šių žodžių Popiežius tylėjo. Vatikano atstovas spaudai Navaras-Valas atmetė kai kurių žydų ir izraeliečių reikalavimą, kad Popiežius privalejo reaguoti ir atsakyti į šiuos pareiškimus.

"Popiežius visiškai nesikiš. Šventojo sosto nuostatos dėl antisemitizmo yra labai aiškios ir paties Popiežiaus buvo pakartotos tūkstančius kartų" - sakė spaudos atstovas. Straipsnio autorius rašo, jog tai nebe pirmas kartas kai katalikų Bažnyčiai tyla gali būti mirtinai pavojinga.

Dienraštis "Washington Post" vedamąjį skiria Jungtinių Valstijų nesėkmei Jungtinėse Tautose, kai į Žmogaus teisių komisiją nebuvo išrinktas Amerikos atstovas. Kai kas mano, jog Jungtinių Valstijų pralaimėjimas įvyko dėl Busho nuostatų klimato atšilimo klausimais ar dėl priešraketinės gynybos sistemos kūrimo.

Vedamajame rašoma, jog praeitą savaitę balsuojama buvo ne už Kijoto sutartį, ne už branduolinių ginklų neplatinimą ar net ne už vienašališkus Busho vyriausybės veiksmus, bet būtent žmogaus teisių klausimu. Jungtinės Valstijos, nors dažnai ir per daug atsargios, bet vis vien yra valstybės daugiausia dėmesio skirianti žmogaus teisių klausimams. Šalys, pažeidžiančios žmogaus teises, sudaro stiprų bloką Jungtinėse Tautose. Kai kurios demokratinės valstybės, užmerkia akis prieš žmogaus teisių pažeidinėjimus, ir yra linkusios neskaityti nemandagių žodžių. Dienraštis tokia valstybe laiko Prancūziją, kuri esą laimėjo vietą Žmogaus teisių komisijoje dėl savo užsienio politikos, grindžiamos vadinamu "dialogu ir pagarba". Kinija pareiškė, jog Jungtinės Valstijos "griauna dialogo atmosferą". Ką kinai vadiną žodžiu "dialogas"? - klausia "Washington Post" ir primena Kinijos valdžios žmogaus teisių pažeidinėjimus, taip pat ir elgesį Tibete.

Vedamajasis baigiamas tvirtinimu, jog Jungtinių Valstijų valdžia po pralaimėjimo Jungtinėse Tautose neturėtų pradėti bandyti bendradarbiauti su tų šalių vyriausybėmis, kurios pažeidžia žmogaus teises, nei su tomis, kurios tam tyliai pritaria. Tai būtų bloga pamoka, kurią Amerika gautų iš pralaimėjimo Jungtinėse Tautose - rašoma Washington Post vedamajame.

Valentinas Mitė,

Laisvosios Europos radijas

PUSĖ SUOMIŲ NORĖTŲ, KAD BALTIJOS ŠALYS BŪTŲ PRIIMTOS Į ES

Suomijoje surengtos visuomenės apklausos duomenimis, 53 proc. suomių pritaria greitam Estijos, Latvijos ir Lietuvos priėmimui į Europos Sąjungą (ES).

Tyrimas, atlikta organizacijos "European Finland" užsakymu, parodė, kad tik 14 proc. suomių prieštarauja Baltijos valstybių priėmimui į ES, o 34 proc. mano, kad tai jiems nesvarbu, pranešė Suomijos naujienų agentūra STT.

Apskritai, ES plėtrą suomiai laiko teigiamu dalyku, o 55 proc. mano, kad toks žingsnis yra svarbus. 17 proc. prieštaravo naujų narių priėmimui, o 23 proc. apklaustųjų neturėjo nuomonės.

Baltijos šalių narystei labiau-

siai pritaria valstybės pareigūnai (58 proc.), 50-74 metų asmenys (57 proc.), pietų Suomijos vyrai (55 proc.) ir senyvo amžiaus pensininkai (54 procentai).

Taip pat buvo klausiama apie sąlygas naujai priimtoms narėms dėl laisvo asmenų, prekių, paslaugų ir kapitalo judėjimo.

Pusė suomių prieštaravo tokioms sąlygoms, o 42 proc. mano, jog reikalingas pereinamasis laikotarpis. Pastarosios nuomonės daugiausia laikosi verslininkai ir įmonių vadovai.

Vykdam tyrimą, nuo kovo 30-osios iki balandžio 25 dienos buvo apklausti 1 008 asmenys nuo 15 iki 74 metų amžiaus iš visos Suomijos, išskyrus Alandų salas.

BNS

ŽYDAI NEATSIPRAŠYS LENKŲ UŽ DALYVAVIMĄ KOMUNISTŲ NUSIKALTIMUOSE

Izraelio ambasadorius Shevach Weiss gegužės 10 d. kalbėdamas per Lenkijos radiją pasakė, kad žydai neatsiprašys lenkų už dalyvavimą komunistų nusikaltimuose, nes represinėse komunistinio režimo struktūrose dalyvavę žydai nebuvo judaizmo išpažinėjai.

Atskleidus Jadvabnės miestelio tragediją, kai lenkai 1941 metų liepos 10 d. nužudė 1 600 savo kaimynų žydų, jau kelis mėnesius Lenkijoje nesibaigia diskusija, kas ko turi atsiprašyti. Lenkijos prezidentas Aleksandr Kwasniewski pareiškė, kad važiuos į Jadvabnės tragedijos 60-mečio minėjimą ir atsiprašys žydų tautos už padarytą nusikaltimą.

Lenkijos Katalikų Bažnyčios vyskupas mišiose gegužės 27 d. melsis už lenkų padarytą nusikaltimą žydams. Šalies Baž-

nyčios vadovas primas Jozef Glemp sakė, kad "ir žydai turi atsiprašyti lenkų už padarytas jiems skriaudas komunistų valdymo laikotarpiu".

Jadvabnės tragedijos aplinkybes tiriantis Lenkijos Nacionalinės atminimo institutas apklausė jau dešimtis liudininkų ir nustatė, kad žudynėse dalyvavo apie 40 jaunų lenkų.

Taip pat yra duomenų, kad kelios dienos prieš Jadvabnės tragediją lenkai nužudė apie 600-800 šimtus žydų netoliese esančiame Radzivilo miestelyje.

Kai kurie Lenkijos istorikai tvirtina, kad tai buvo keršto aktas už tai, jog vietos žydai, šią teritoriją okupavus Raudonajai armijai, skundė NKVD lenkų patriotus ir padėjo sovietams daug vietos gyventojų ištremti į SSRS gilumą.

BNS

"SKRYDIS PO TILTU" PATEIKTAS CNN APDOVANOJIMUI

Gegužės 4 d. LNK televizijos žinių tarnybos reportažas "Skrydis po tiltu" pateko tarp trijų geriausių CNN metų reportažų "Netradicinio reportažo" (Best Fringe Report) kategorijoje.

Kasmet CNN rengia geriausių metų reportažų apdovanojimą "CNN World Report Awards". Šįmet speciali CNN vertinimo komisija peržiūrėjo 1208 darbus, sukurtus įvairių pasaulio televizijų žinių tarnybų ir transliuotus CNN kanalu.

"Netradicinio reportažo" apdovanojimui pateikiame LNK žinių reportažą "Skrydis po tiltu" LNK žinių vedėja Gražina Sviderskytė komentuoja skrydį tiesiai iš skrendančio lėktuvo, kurį vairavo lakūnas Jurgis

Kairys.

Lietuvos žiūrovai matė ilgesnį reportažą apie J. Kairio skrydį po tiltu aukštyn rатаis. CNN televizijai G. Sviderskytė parengė 2 minučių ir 43 sekundžių trukmės reportažą, kuriame panaudoti žinių operatorių Vytauto Juknio, Mariaus Komiciaus ir Remigijaus Pakėno nufilmuoti kadrai.

Vertinimo komisijos sprendimu, kiekvienoje kategorijoje yra po tris dalyvius. Kartu su LNK žinių tarnyba į "Netradicinio reportažo" apdovanojimą kandidatuoja Kanados televizija CBS ir Suomijos kanalas YLE. Nugalėtojai bus paskelbti gegužės 30 diena.

ELTA

BALTIJOS ŠALYS NUSIPELNĖ PAKVIETIMO Į NATO, PAREIŠKĖ ČEKIJOS PREZIDENTAS

Čekijos prezidentas Vaclav Havel be išlygų remia trijų Baltijos valstybių teisę būti pakviestoms į Šiaurės Atlanto Aliansą per 2002 m. planuojamą NATO viršūnių susitikimą Prahoje.

Tai Čekijos prezidentas pareiškė kalbėdamas per tarptautinę konferenciją Bratislavoje, kurioje dalyvauja pernai Vilniuje suburtos Rytų ir Vidurio Europos valstybių - kandidatų į NATO - grupės premjerai. Prie vadinamojo Vilniaus devyneto Bratislavoje prisijungė 10-ji šalis - Kroatija.

Baltijos šalių narystės NATO klausimą pavadinęs "svarbiausiu iš visų dabar", V. Havel pabrėžė "nematąs priežasčių nepakviesti šių trijų laisvų šalių, ypač kai jos sunkiai dirba tam ruož-

damosi". "Nusileisti Rusijos geopolitiniais, geostrateginiais interesams ar tik rūpesčiui dėl jos prestižo - tai blogiausia, ką gali padaryti Aliansas", - sakė Čekijos prezidentas.

Anot jo, Rusijos veto paisyamas reikštų "Molotovo-Ribbentropo pakto sugrąžinimą, jo teisėtumo patvirtinimą, bylotų pripažinimą Rusijos teisės save apsupti sanitariniu kordonu arba vadinamojo "artimojo užsienio" įtakos sfera, trumpai tariant - pasmerktų mus senajam principui dalyti pasaulį nepaisant tautų valios".

V. Havelo teigimu, kuo ilgiau bus delsama priimti Baltijos valstybes, tuo sunkiau bus tai padaryti ateityje.

BNS

Kas žinotina apie “Social Security” mokėjimus

I. Žinotina apie “Soc. Sec.” pensijos ir kitus mokėjimus.

1. Kada ir kaip pensija ir kiti mokėjimai yra mokami.

“Soc. Sec.” pensijos ir kitų mokėjimų čekiai išmokami kiekvieną mėnesį. Kai padavėte prašymą jiems gauti, jums “Soc. Sec.” įstaigoje buvo pranešta, kada gausite. Rašytame pranešime tai yra irgi išvardinta. Paprastai mėnesio diena, kada jūs “Soc. Sec.” mokėjimą gausite, priklauso nuo gimimo datos to asmens, pagal kurį jūs gausite tuos mokėjimus. Pvz., jei gaunate mokėjimus kaip išėjęs pensijon arba invalidu tapęs darbininkas, jūsų “Soc. Sec.” mokėjimo data bus nuspręsta atsižvelgiant į jūsų gimimo datą. Jei gaunate mokėjimus pagal sutuoktinį, jūsų “Soc. Sec.” mokėjimo data bus nuspręsta pagal jūsų sutuoktinio gimimo datą.

Gimimo data - “Soc. Sec.” čekiai išmokami:

1-10 mėn. dienos - 2-ą mėnesio trečiadienį;

11-20 mėn. dienos - 3-čią mėnesio trečiadienį;

21-31 mėn. dienos - 4-tą mėnesio trečiadienį.

Nesirūpinkite naujomis datomis, nes žmonės, kurie gauna mokėjimus kiekvieną 3-čią mėnesio dieną, gaus juos ta pačia data ir toliau.

Tas pats taikoma ir “Soc. Sec.” ir “Supplemental Security Income” (SSI) - “Soc. Sec.” jiems moka trečią mėn. dieną, o SSI - pirmą mėn. dieną.

2. Kaip saugiai gauti “Soc.

Sec.” mokėjimus.

Yra patariama, kad “Soc. Sec.” mokėjimai - čekiai būtų siunčiami tiesiog į gavėjo banką ar kurią kitą finansinę instituciją, į gavėjo sąskaitą. Tiesioginis “Soc. Sec.” mokėjimo deponavimas į jūsų sąskaitą yra paprastas ir saugus būdas gauti, kas jums priklauso.

3. Jei negaunate čekio.

Jei negaunate “Soc. Sec.” čekio nustatyta data, palaukite 3 darbo dienas, prieš pranešant, kad čekis dingio. Labai dažnai čekiai pavėluoja dėl to, kad adreso pakeitimas nebuvo praneštas “Soc. Sec.” įstaigai.

Nepasirašykite čekio iki to laiko, kol būsite banke ir jį keisite į pinigus. Jei čekį pasirašysite iš anksto ir pamesite, asmuo, jį radęs, galės iškeisti.

Jei jūsų čekis pavėluoja ar yra pavogtas, tuojau praneškite “Social Security” įstaigai. Čekis bus vėl jums parašytas, bet tai užims laiko. Atsargos dėlei “Soc. Sec.” čekį reikia iškeisti ar įdėti į banką kaip galima greičiau, tik jį gavus.

Valdiškas čekis turi būti iškeistas per 12 mėnesių nuo čekio datos, kitaip jis nebegalioja. Jei gaunate čekį, kuris jums nepriklauso, nuneškite į “Soc. Sec.” įstaigą, arba gražinkite U.S. Treasury Department, Division of Disbursement adresu, duotu ant čekio voko. Pridėkite raštelį, kodėl jį gražinate.

4. Mokant mokesčius už jūsų “Soc. Sec.” mokėjimus.

Kai kurie žmonės, kurie

gauna “Soc. Sec.” mokėjimus, turi mokėti federalinius mokesčius. Tai tinka tiems žmonėms, kurie, šalia “Soc. Sec.” mokėjimų, dar turi nemažas kitas pajamas.

a) Jei pildote federalinius mokesčius kaip pavienis asmuo ir jūsų bendros pajamos yra tarp \$25,000 ir \$34,000, jums gali tekti mokėti mokesčius už 50% už jūsų iš “Soc. Sec.” gautą sumą. Jei jūsų bendros pajamos yra per \$34,000, tai reikia mokėti 85% už jūsų iš “Soc. Sec.” gautą sumą.

b) Jei sutuoktiniai pildo mokesčius kartu ir jei jie kartu gauna pajamų tarp \$32,000 ir \$44,000, tada reikia mokėti mokesčius nuo 50% jūsų gaunamų “Soc. Sec.” mokėjimų. Jei abiejų sutuoktinių uždarbis yra didesnis negu \$44,000, tai gali tekti mokėti mokesčius iki 8% už jūsų iš “Soc. Sec.” gaunamus mokėjimus.

c) Jei esate vedęs ar ištekėjusi ir pildote mokesčius tik atskirai, jūs greičiausiai mokėsite mokesčius už savo “Soc. Sec.” mokėjimus.

Žinotina. Pajamų mokesčių formoje 1040 “combined income” yra suma jūsų “adjusted gross income” plus pusė jūsų “Soc. Sec.” mokėjimų. Nors yra nereikalaujama, kad federaliniai mokesčiai būtų atskaičiuojami, jums gali būti lengviau mokėti juos kas ketvirtį metų vadinamuosius numatytus (estimated) mokesčius, negu visus iš karto.

Jei norite, kad federaliniai mokesčiai būtų atskaičiuoti nuo “Soc. Sec.” mokėjimų, reikia

gauti formą W-4V iš Internal Revenue Service (IRS), skambinant IRS nemokamu telefonu 1-800-829-3676, arba internete: www.ssa.gov. Užpildžius ir pasirašius tą formą, gražinkite ją į vietinę “Soc. Sec.” įstaigą paštu ar asmeniškai.

Norint gauti vietinės “Soc. Sec.” įstaigos adresą, skambinkite 1-800-772-1215 arba internete: www.ssa.gov. Kiekvieną kartą, kai norite pakeisti atskaičiavimą, užpildykite W-4V formą ir nusiųskite ją į “Soc. Sec.” įstaigą. Niekas nemoka mokesčių daugiau, negu 85% už “Soc. Sec.” mokėjimus.

Kiekvieną metų sausio mėn. jūs gausite “Social Security Benefit Statement” (Form SSA-1099) paštu, parodantį sumą, jūsų gautų pinigų iš “Soc. Sec.” už praėjusius metus. Jūs naudojate tą “Soc. Sec.” pranešimą, kai pildote federalinių mokesčių pajamų formas - tai įrodymas, kiek pensijos ar kitų mokėjimų gaunate. Daugumai žmonių, kurie nėra JAV legalūs gyventojai ar piliečiai, bus atskaičiuojama 25,5% nuo jų gaunamų “Soc. Sec.” mokėjimų. Jei jūs tampate JAV legaliu gyventoju ar piliečiu, tuojau praneškite “Soc. Sec.” įstaigai.

Jei norite gauti daugiau informacijos, skambinkite 1-800-829-3676 ir prašykite Publication 554, “Tax Information for Older Americans” ir Publication 915 “Social Security Benefits and Equivalent Railroad Retirement Benefits”.

(tesinys kitame nr.)

JAV LB Krašto valdybos Socialinių reikalų taryba

Parengė: Birutė Jasaitienė ir Aldona Šmulskšienė

Skulptorius keramikas Petras Vaškys, miręs Philadelphiaje 2001 m. balandžio 14 d. Skaitykite Pauliaus Jurkaus aprašymą 8-tame puslapyje

CENTURY 21 GEMINI LLC, 1283 Broad Street, Bloomfield, NJ 07003, didžiausia pasaulyje nekilnojamo turto kompanija siūlo jums savo paslaugas perkant, parduodant namą, nuomojant butą, ieškant patalpų bizniui šiaurinėje New Jersey dalyje. NJ Licensed Real Estate agentė Jurgita Banytė maloniai kviečia kreiptis telefonu: (973) 441-5762 arba (973) 429-7400, arba e-mail jbanyte97@hotmail.com. Profesionalus aptarnavimas garantuotas!!!

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai, Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentų paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: jstrimaitis@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172.

Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje - **OHLERT-RUGGIERE, Inc.**, 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas pirmadieniais 9:30-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979. E-mail: laisvesziburys@aol.com

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI AVISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĄSTAIGA PRIE ĄV. JONO KAPINIŲ.

Asolino MEMORIALS

66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282; 326-3150
-TAI MŪSŲ VIENITELĖ VIETA-
-GAUSTI PARODŲ SALĖ-

†

KVEĖAS JONAS
1933+1976

Siųsdami per Western Union®, jūs tarsi įteikiate pinigus tiesiai savo artimiesiems į rankas.

Kai siunčiate pinigus per Western Union, galite būti užtikrinti, kad jie pasieks reikiamą vietą saugiai ir greitai. Pasaulinių ryšių dėka pinigų pervedimas yra nesudėtingas ir te užtrunka kelias minutes. Jūs netgi galite siųsti pinigus telefono pagalba, naudodami kredito kortelę. Jūsų artimieji

galės saugiai atsiimti pinigus 185-tyje šalių ir 95 tūkstančiuose vietų, tarp jų ir Lietuvoje. Kaip jūsų giminės ir draugai pasitiki jums, jūs galite pasitikėti Western Union. Taigi siųsdami pinigus savo artimiesiems, siųskite juos tik per Western Union - bendrovę, kuria pasitiki milijonai.

JAV ir Kanadoje, teiraukitės

1-800-325-6000

www.westernunion.com

WESTERN UNION | MONEY TRANSFER

Greičiausias pinigų persiuntimas visame pasaulyje™

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351

FAX 718-827-2964

Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$45.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

Lietuva žvelgia į Europos Sąjungą

Kalbėdami apie Europos Sąjungos ir Lietuvos joje viziją, susiduriame su dviem esminiais klausimais. Pirmas klausimas yra Lietuvos stojimo į ES motyvai: ar mes už integraciją, ar prieš ją; už dalies suvereniteto atsisakymą mainais už narystės ES teikiamas privilegijas, ar už formalus suvereniteto išlaikymą? Jei mes vis dėlto už dalyvavimą ES, kokia tolesnė jos raida geriausiai atitinka mūsų lūkesčius dėl balanso tarp valstybės savarankiškumo ir kompetencijos perdavimo ES institucijoms? Paprastai kalbant ir perfrazuojant Didžiosios Britanijos premjerą Tony Blair, reikia kalbėti apie tai, ką ES, mūsų manymu, turėtų daryti.

Antras klausimas, kaip vertiname valstybės vaidmenį ekonomikoje ir piliečių gyvenime apskritai, pusiausvyra tarp rinkos ir valstybės. Tai vienas esminių ideologinių klausimų, tradiciškai skiriančių kairiosios ir dešinėsios pakraipos partijas, kurio neįmanoma išvengti aptariant ES ateitį. Nuo ideologinės pozicijos priklauso ne tik tai, kaip vertiname Lietuvos narystės ES pasekmes, bet ir tokie dalykai, kaip kompetencijos tarp ES, valstybių narių bei regionų padalinimas, rinkos veikimo ribų išpletimas bei tolesnės bendros ekonominės politikos kryptys. Galima tikėtis, kad Lietuvos narystė ES tiesiogiai veiks šalies saugumą, tvarką šalyje, ekonomiką, dalyvavimą Europoje vykstančiuose procesuose bei šalies vidaus reikalų tvarkymo racionalizavimą.

Kalbant apie pačių partijų vaidmenį įstojus į ES, sunku viena-reikšmiškai vertinti Lietuvos galimybę dalyvauti ES institucijose. Kieno interesams atstovaus Lietuvos politikai Europos Parlamente - savo partijos ar nacionaliniais? Ar geriausiai organizuotų interesų grupių interesams?

Visiškai aišku, kad narystė ES nebėra tik užsienio politikos tema, dėl kurios sutariama iš inercijos arba abejojama stengiantis išsiskirti rinkėjų akyse. Lietuvos stojimas į ES tiesiogiai susijęs su esminėmis Lietuvos gyvenimo sritimis. Aptartinių klausimų sąrašas yra gana ilgas: kokių galių padalijimą tarp ES, valstybių narių ir regionų nori matyti Lietuvos politikai, kokie klausimai turi būti sprendžiami ES lygiu, kokie "arčiau žmonių"? Ar pritariama siūlymams grąžinti žemės ūkio bei infrastruktūros politiką į valstybinę ar regioninę lygį? Kokios sritys turėtų būti toliau privatizuojamos? Kaip vertinti kai kurių šalių galimybę integruotis sparčiau už kitas? Kokią Europos Parlamentą įsivaizduoja Lietuvos politikai - ar jiems priimtinesnis parlamentas, kurio antrųjų rūmų nariai būtų renkami iš šalių parlamentarų, ar iš vyriausybės atstovų?

Naivu būtų tikėtis, kad artimiausiais metais didžiausios Lietuvos partijos parengs išsamias Lietuvos ateities ES vizijas. Tačiau realu manyti, kad, norėdamos neatsilikti nuo ES vykstančių diskusijų ir atstovauti savo rinkėjų interesams, savo programose per kitus rinkimus jos turės pateikti šiek tiek daugiau nei lakoniškus teiginius apie pagrindinius užsienio politikos tikslus, tarp jų ir narystę ES. Taip pat naivu tikėtis, kad ES reforma vyks sklandžiai ir sparciai. ES ne be pagrindo yra sukūrusi supainiotą ir neskaidrų sprendimų priėmimo mechanizmą bei sudėtingą politikos taisyklių ir normų rinkinį - tai yra intensyvaus ir ilgalaikio įvairių interesų derinimo rezultatas. Svarbiausia nesusikurti nepagrįstų lūkesčių ir atsakingai dalyvauti diskusijoje, kuri gali lemti Europos tvarką būsimus penkis dešimtmečius.

Jonavos "Azoto" tragedijai - 12 metų

Š.m. kovo 20-ąją sukako dvilika metų, kai įvyko Jonavos "Azoto" (dabar "Alchemia") gamykloje ekologinė katastrofa. Iki šiol panašių atvejų pasaulyje nebuvo.

Pasvirus ir trūkus skysto amoniako izoterminei saugyklai, į atmosferą išsiliejo apie 7,5 tūkst. tonų žemo slėgio ir žemos temperatūros grynas amoniakas, kuris apnuodijo aplinkinius rajonus. Avarijos metu žuvo septyni žmonės, nukentėjo tūkstančiai... Dėl šios avarijos kilo gaisras netoliese esančiame nitrofoskos cėche, prasidėjo chemiškas terminis nuodingų medžiagų skilimas. Į atmosferą pateko amoniako, azoto rūgšties "šleifas", padedamas "palankiems" vėjams, slinko Upininkų, Veprių, Deltuvos, Dainavos, Ukmergės miestų link. Nuodingos medžiagos padengė daugiau kaip 600 km žemės plotą. Specialistų duomenimis, maksimali amoniako koncentracija ore viršijo leistiną 20-50 kartų, flo-ro ir chloro - 15-25 kartus. Buvo užterštas žemės gruntas, vandens, miškas, žmonės kvėpuodami nuodingomis medžiagomis išsidedino nosis, gerklės ertmės, kvėpavimo takus. Visur jautėsi smarkūs dvokas, smarvė, žmonės apėmė panika...

Dievo nuostabia gamta apdovanotas Veprių kraštas liko pažeistas, kadangi jis yra gilioje dauboje, miško ir vandens apsupty. Nuodingiausi nitrofoskos degimo garai dideliu rūku laikėsi Vepriuose visą savaitę. Skaudaus likimo sulaukė iki tol buvę sveiki stiprūs, darbingi žmonės. Susirgo ir mirė nuo vėžio Birutė Mikučionienė, Aldona Kuliešienė, Antanas Mackela, Juozas Bastys, žvejų draugijos pirmininkas Arvydas Bertulis, vietinio laikraščio "Šventosios vinių" redaktorius Alfonsas Minevičius, Kazys Gudavičius ir dar daugelis kitų, kurie tomis dienomis dirbo, vaikščiojo prie vandens telkinių, netoli jų gyveno.

Per tą nelaimingą avariją ir po jos Veprių apylinkėje masiškai krito gyvuliai, vištos, triušiai. Deltuvos apylinkėje krito tūkstančiai sėdabrinų lapių. Nėtenka abejoti, kad pasitaikantys gyvulių apsigimimai ir kritimai susiję su šios avarijos padariniais. Visiškai išnyko 10-15 metų kiperisinių kadagių draustinis. Vienintelis Lietuvoje esantis prie Šventosios upės netoli Veprių, kurio plotas siekė apie 40 hektarų.

Statistiniai duomenys rodo

ypač padidėjus suaugusių ir vaikų sergamumui vėžio, endokrininės sistemos (skydliaukės) ligomis. Kasmet daugėja kvėpavimo organų ligų, psichikos sistemos, odos ir poodinių ląstelių ligų, bei įgimtų anomalijų. Tariant vaikus, nustatyta, kad 21,2% sirgo virškinimo sistemos ligomis, 27,6% turėjo lėtinis infekcijos židinius. Ukmergės rajonas pagal naujagimių apsigimimą užima vieną pirmųjų vietų respublikoje.

Retas kuris anksčiau susimąstydavo: iš kur buvusioji ne-

sigerino prie patiklaus N. Chruščiovo. Vėl nesėkmė: Nikitą Sergejevičių nuo valdžios nušalino. Pas L. Brežnevą jau drąsiai reaktiviniu laineriu skraidė į Maskvą taip lengvai, tarsi į kitą Amerikos valstiją. 80-mečio proga jam L. Brežnevas įteikė "Tautų draugystės" ordina.

1972 metais pasaulį nustebino amžiaus kontraktas: A. Hamer su SSRS dvidešimčiai metų sudarė 20 milijardų dolerių sandorį, skirtą chemijos, ypač trąšų, pramonės vystymui. Lėšos skirtos 8 milijiniškos amoniako ir

Romas ir dr. Gražina Šauliai, prieš 12 metų dalyvavę "Azoto" trąšų gamybos komplekso avarijos gelbėjimo akcijoje ir patys nukentėję. Šios ekologinės tragedijos pasekmės jaučiamos ir po 12 metų.
Romo O. Šaulio nuotr.

turtinga SSRS gavo tiek lėšų taip staigiai ir grandioziniais mastais vystyti chemijos pramonę? Ypač trąšų gamybą. Istorią saugo įdomių faktų.

... Suirutės ir bado kamuo-jamoje Rusijoje atsirado jaunas Amerikos biznierių A. Hamer (Armand Hammer, 1898-1990), kuris sugebėjo prisigretinti prie paties V. Uljanovo (Lenino) ir įgijo didžiulį pasitikėjimą. Buvusio Amerikos biznieriaus apartamentuose Los Angeles kaboję gražiai įrėminta Lenino fotografija su anglišku priedu "Draugui Armandui Hamerui nuo VI. Uljanovo (Lenino) 1921.11.10".

Biznierių vežė alkanai Rusijai grūdus, o pusvelčiui išsivežė carų brangenybes, kūrė kitokių bendradarbiavimo planus. Tačiau po Lenino mirties 1931 m. J. Stalinas A. Hamerio vos nepasodino. Šis džiaugėsi iš Rusijos išnešęs savo kudašius... Vėl pasirodė po 30 metų, kai tapo JAV prezidento John Kennedy ypatinguoju patarėju ekonomiškai klausimais. 1961 metais pri-

2 karbomido gamykloms. Ant Volgos kranto, buvusioje Kuibyshevo srityje, stovintį chemijos gigantą net 2,5 tūkstančio kilometrų ilgio vamzdynais sujungė su specialiu uostu Odesoje. Užterštas ne tik Juodosios jūros kurortas. A. Hamerio gamyklos apnuodijo visą Pakaspio žemumą... Produkcija: degalai, trąšos, siera ėjo į Japoniją ir ypač į Ameriką... Taip SSRS atsiskaitė už įrengimus. A. Hamerio idėjos ir pinigų dėka Jonavos "Azote" 1965 metais pastatytas ir pradėtas eksploatuoti pirmasis amoniako cechas. 1971 metais sužėję antrasis cechas, išspaudžiantis per metus beveik 200 tūkstančių tonų amoniako gaminių. Po ketverių metų nitrofoskos cecho pirmoji eilė, dar po poros metų - antroji eilė. Milijonus tonų nitrofoskos kasmet! Tais pačiais metais išdygo ir trečias, jau 45,000 tonų pajėgumo, amoniako cechas. Kėtvirtasis, dar galingsnis buvo pradėtas. Bet jo paleidimą sutrukdė siaubinga avarija.

Kalbama, kad žurnalistams

A. Hamer pasigyrė, jog "pavyko užgrobti nemažą dalį biosferos...", tačiau milijardierius kukliai nutylėjo, kodėl tokio stambaus biznio nevaro pas save, Amerikoje. Priežastis labai proziška: JAV vyriausybė nerekomenduoja plėsti amoniako gamybos savo valstybėje. Dėl to, kad tai pavojinga gamtai ir žmonėms... Tačiau primygtinai rekomenduoja tokią gamyklą steigti silpnai išsivysčiusiose šalyse. Iš ten vežti pigiai pagamintą produkciją.

Šiuolaikiniai hameriai Lietuvoje nepuola steigti ekologiškai nekenksmingos produkcijos fabrikų.

Dabartinė "Achema" Jonavoje klesti, dirba trimis pamainomis be išėjinių dienų. Šiuo metu per mėnesį trąšų pagamina už 50 mln. litų. Mėnesio apyvarta siekia apie 80 mln. litų.

"Achemos" prezidentas Bronislovas Lubys su grupe draugų "prichvatizavo" pusvelčiui gamyklą ir dabar paskelbtas vienu iš turtingiausių žmonių Lietuvoje. Be "Achemos" jam priklauso viena didžiausių šalies įmonių jūrų krovinių kompanija "Klasco", be to B. Lubys pramonininkų konfederacijos pirmininkas. Ties jo pavardę įrašyti turtai ("Achema", "Kalsco") siekia 240-320 mln. litų. Tai negali nešokiruoti vėpriškių. Per avariją vadovavęs "Azoto" gamyklai B. Lubys vėliau buvo renkamas LR Seimo nariu, teko jam pasidaruoti vicepremieru A. Abišalos vyriausybėje, pusmetį vadovauti ir Vyriausybei. Taigi, žmogus puikiai galėjo pasirūpinti likimo nuskriausiais, nukentėjusiais nuo "Azoto" avarija. Naivu būtų manyti, kad jam visgi šie reikalai su nežinomi. Tačiau jis nieko nepadarė, kad būtų mokamos kompensacijos, kiti neįgyvendinti pažadai. Liūdna ir skaudu, kad laisvoje Lietuvoje grupė žmonių lobsta, išnaudodami aplinkinių mažų miestelių ir kaimų gyventojų brangiausią turtą - sveikatą ir net gyvybę.

Tuo tarpu šalies Vyriausybė, LR Seimas, netgi savivaldybė priklausę įvairių žinybų, gamtos saugos tarnybų, kitų etatų, o mes, Lietuvos gyventojai, nuodijami gamyklų-gigantų, gyvendami nuolat teršiamoje aplinkoje, dargi turime iš savo mokesčių išlaikyti niekuo mumis nesirūpinančius biurokratus. Ta tema parašo spauda, mūsų problemos buvo skirtos ir televizijos bei radio laidos. Nors esame pririšę begalę pareiškimų, jokios ženklios paramos taip ir (nukelta į 6 psl.)

Romualdas Granauskas

RAUDONAS**ant BALTO** (apysaka)

2

(pradžia nr. 19)

Dar aš matau ne tik patėvį, motiną, bet ir senąją Rimkienę su virtu cukriniu runkeliu rankose, tai ji ir leido mums šitame kambarėlyje gyventi. Tokia maža, sudžiūvusi moterytė - ir vis tas didelis virtas runkelis, net aš, vaikas, niekuomet taip nenorėjau saldumo. Kartais dar į tą kambarėlį įeina Stapūnė, jauna, dikta merga, gal aštuoniolikos metų, tai ji palipo ant aukšto ir atnešė man į lovą "Sakalėlį" ketvirtai klasei, iš kurio pati ne taip seniai mokėsi. Motina vieną dieną man parodė tikrai raides, bet žodžių dėtioti nemokė, bet kai vakare ji prie pečiuko virė tą miltynę, aš jau pats, tiesa, dar labai palengva, skaičiau pasaką apie tris račius, kurie savo pilvus pakabino į šaką. Motina apie tai pasakė Rimkieni, Stapūnei, ir tos jau kelis kartus buvo įėjusios, liepė skaityti garsiai, lyg niekaip negalėdamos patikėti tuo, ką mato. Rimkienė taip susigraudino, kad net atpjovė man pusę runkelio:

- Nesuvalgyk viso, pasidėk rytui. Ligoniiui kožną dieną reik saldumo.

Bet daugiau man to saldumo nebedavė, aš, matyt, ir be jo išgijau.

Norėjau parašyti apie prisiminimų spalvas, bet kad iš tos pirmosios žiemos jokių gražesnių spalvų neprisimenu. Sirgau aš ilgai, ligi pat pavasario, kelis kartus buvau perskaitęs ir tą "Sakalėlį", ir visus senus laikraščius, kuriais buvo išklijuota siena prie lovos. Paskui Stapūnė nuo aukšto atnešė keletą storų žurnalų, juose buvo nemažai nuotraukų, bet visose matėsi vien kunigai bal-

tomis apykaklėmis, bažnyčių altoriai ir daug jaunų žmonių su vienodomis kepuraitėmis, tai susėdusių prie stalo, tai sustojusių keliomis eilėmis prie kažkokių mūrinių pastatų. Ilga man buvo ta žiema, bet pavasaris vis tiek palengva atėjo, nes motina vis dažniau ir dažniau primindavo patėviui:

- Padirbk ir vaikui kokius medpadėlius, dabar visą žiemą kaip kalinėlis kiūkso ir kiūkso toj lovoj.

- Reiks padirbti, bet dabar neturiu iš ko.

- Nors tuos padus išdrožk, o paskui skūra apkalsi.

- Reiks padirbti, reiks padirbti. Pavasarį bus man tos skūros.

Ir vis nedirbo, o aš laukiau kaip saulės patekėjimo. Tik nesupratau, iš kur pavasarį jau taip tos skūros atsirado, o ir paties pavasario dar nė vieno neprisiminiau, bet jau žinojau, kad tada būna šilta ir galima basomis lakstyti po lauką. Ir motina to pavasario laukė, nes kažkaip net pačėsėdama vis jį prisiminavo:

- Jau galėsim kokią rūgštynę, kokią notrynę į putrą įmesti.

Prasidėjo didysis pavasario atlydis, ir tas sniegas, kurį mačiau pro abu langus, papilkėjo, patižo, smuko žemyn, o visų medžių šakos buvo šlapios ir juodos. Ir patėvis, pasikėlęs nuo savo trinkelės, vis žiūrėjo į pakalnės sodą už vieškelio:

- Jau greit nuleis, jau tą sniegą greitai suvisam nuleis.

Ko patėvis iš to sniego nuleidimo tikėjosi - nesupratau, man prie lango niekas neleido prieiti, nes jis tebuvo viengubas, rėmai šlapi, pro juos smarkiai pūtė, vos tik vėjas pasisukdavo iš tos pusės, o motina bijojo, kad vėl neatkrisčiau. Vieną rytą motina man apmovė savo vilnones kojines ir leido lipti iš lovos.

- Ar galva nesuvaigsta?

- Ne!.. - ir puoliau prie to lango.

Pirmiausia aš pamaciau dvi spalvas, kurios ryškiai sudūrė man į akis: baltą ir raudoną. Sniego jau nebebuvo, išlindo aukštyn obelių kamienai, taip pat visų agrastynų ir serbentynų šakos. Tai juose, tuose krūmuose, ir dar ant žemės, dabar taip skaisčiai švietė balta ir raudona, pamačiau ir patėvį, vaikstantį tarp agrastynų, kol

pagaliau supratau, kad ant visų šakų plaukstosi vėjuje daugybė kruvinų tvarsčių. Motina mane traukte atitraukė nuo lango ir vėl liepė lipti į lovą, pasakiusi, kad pirmam kartui užteks.

- Mama, o iš kur ten tiek tų baltų ir raudonų?

- Juk čia per žiemą rusų ligoninė buvo, vežė ir vežė iš Liepojos fronto. Neseniai tik iškėlė.

- O dabar kas ten yra?

- Ten tokie Pupeikiai gyvena, ir vaikų turi kaip pupų, kai atšils, galėsi nueiti pažaisti.

Praėjo patėvis, prieš tai kažką šlumstelėjo priemenė už durų, susirūpinęs žvalgėsi po kambarį:

- Ar nematei, kur mano aštrusis peilis?

- Aš neganau tavo peilio, pats šįryt pjaustei tabaką.

- A!... bet rupūžės, rupūžės!.. - vis kartojo, brazdindamasis po stalčių.

- Ko čia dabar rupūžiojys?

- Kaip ne rupūžės, nu kaip ne rupūžės!.. Tokį gerą batą su visa koja išmetė!

Radęs tą peilį, vėl išėjo pro duris.

- Nu jo... - atsiduso motina. - Nu jo... Juk per visą žiemą nešė viską kibirais ir vertė į sodą... Dabar, kai atšilo, kokia nors kolera pasikels. Gausi dar palaukti su tais Pupeikio vaikais, pirmu reik aiškiai žinoti, ar nėra ten kokios pavietrės.

Ir vėl iki pat pavasario žalumos nebėra ryškesnių spalvų mano prisiminimuose. Ligi pat to laiko, kai pro langą pamačiau sprogstančius agrastų krūmus už vieškelio, tokią gležną, tokią labai švelnią žalumą. Ir kruvinieji tvarsčiai niekur nebesiplaukė, nes Pupeikis su savo vaikais grabstė juos su grėbliais nuo šakų ir, pasinėšę toliau pakalnė, degino kartu su pernykščiais lapais. Labai atitrūs, labai neskanūs dūmai skverbėsi pro langą net mums į kambarį, o patėvis, parsinešęs iš sodo glėbį supjaustytų šlapių kareiviškų batų, dabar man dirbo mažus medpadėlius, dirbo ne

(nukelta į 4 psl.)

■ Europos Sąjunga (ES) nusprendė užmegzti formalius diplomatinius santykius su Šiaurės Korėja, gegužės 14 d. pranešė ES atstovybė Pietų Korėjos sostinėje Seule.

■ "Hizbollah" partizanai gegužės 14 d. apšaudė Izraelio kariuomenės sargybos postą minosvaidžių sviediniais, pranešė Izraelio kariuomenės atstovai. Pasak jų, sviediniai buvo paleisti į Dalijos sargybos postą, esantį ginčijamame Žebos ūkių pasienio rajone.

■ Gegužės 14 d. dar buvo neaišku, ar prieštarai vertinamas žiniasklaidos magnatas Silvio Berlusconi taps naujuoju Italijos premjeru, nors prieš rinkimus buvo spėjama aiški jo pergalė. Optimistinėms prognozėms prieštaravo balsavusių žmonių apklausa ir pirmieji visuotinių rinkimų rezultatai.

■ Povandeninio laivo "Kursk" iškėlimo operacija bus baigta iki rugsėjo 20 d., pranešė gegužės 14 d. Rusijos vicepremieras Ilja Klebanov.

■ Latvijos ministras pirmininkas Andris Bērziņš pareiškė, kad įstojudami į NATO jo šalis neketina dislokuoti savo teritorijoje Aljanso ginklų. "Mes neketiname dislokuoti nei branduolinių, nei kokių kitų ginklų, - tam paprasčiausiai neturime ir greičiausiai neturėsime ekonominių galimybių", - sakė jis.

■ Judėjimo "Falun Gong" šalininkai gegužės 13 d. Honkonge surengė mitingą pažymėti dešimties metų judėjimo įkūrimo metines ir išreikšti protestą prieš šio judėjimo persekiojimo kampaniją Kinijoje.

■ Popiežius Jonas Paulius II gegužės 13 d. karštai paragino sugrąžinti taiką Artimuosiuose Rytuose, regioną krečiantį smurto protrūkių pavadindamas "absurdišku". Šventasis Tėvas, pasmerkęs "amoralų provokacijų ir keršto aktų grandinę", kreipėsi dėl taikos paskelbė praėjus keturioms dienoms po to, kai grįžo iš istorinės kelionės, kurios metu apsilankė ir Sirijoje.

■ Palestiniečių savivalda gegužės 13 d. iš kalėjimo paleido vieną iš judėjimo "Hamas" vadų, griežtos linijos šalininką Abdelį Azizą al-Rantissi.

Kazys Šimonis. Mergelė su gėlėmis. 1936

Moteris, nepanorusi likti vyrų šešėlyje

Roma Baristaitė

Šių metų kovo 29 dieną sukanka 100 metų, kai gimė šiaurietė agronomė, visuomenės veikėja **Sofija Lukauskaitė-Jasaitienė**. Tai moteris, nepanorusi likti tiek savo tėvo, žinomo advokato, Šiaulių visuomenininko, socialdemokrato Stanislovo Lukauskio, tiek savo vyro, gydytojo, visuomenės veikėjo, krikščionio demokrato Domo Jasaičio šešėlyje.

Nuo pat vaikystės S. Lukauskaitė-Jasaitienei buvo lemta formuoti savo asmenybę politinio gyvenimo fone. Gimė ji 1901 metais Šiauliuose, o jau 1902 metais visa šeima ištremiama į Saratovą už lietuviškų knygų platinimą. Tačiau tremtis ilgai neužsitęsė, Lukauskių šeima grįžo atgal į Šiaulius 1904 metais.

Studijoms S. Lukauskaitė-Jasaitienė pasirinko Berlyno aukštąją žemės ūkio mokyklą. Šalia mokslų 1922-1923 metais ji dar buvo Berlyno lietuvių studentų

socialistų draugijos pirmininkė. Greičiausiai šeimos tradicijos lėmė politinį pasirinkimą. Baigusi studijas Berlyne 1923 metais, dar metus tobulinosi Danijoje. 1925 metais grįžo į Šiaulius. Tais pačiais metais ištėkėjo už gydytojo Domo Jasaičio, kilimo iš Suvalkijos, veiklaus ateitininko, žymaus krikščionių demokratų veikėjo, universalaus visuomenininko, sveikatos reikalų organizatoriaus, tačiau liko ištikima savo socialdemokratiškoms pažiūroms. Šioje šeimoje susidarė graži politinė koalicija. Jasaičių namai buvo savi tiek kairiesiems, tiek dešiniams.

S. Lukauskaitė-Jasaitienė Šiauliuose aktyviai ėmėsi profesinės ir visuomeninės veiklos. Ji dirbo gyvulininkystės instruktorė, buvo pirmos Lietuvos gyvulininkystės parodos, kuri vyko Šiauliuose 1926 metais, organizacinio komiteto pirmininkė. 1929 metais kartu su Č. Li-

Chicagoje vyks pagrindinis JAV LB 50-mečio sukakties minėjimas

1951 m. lapkričio 18 d. New Yorko mieste įvyko JAV Lietuvių Bendruomenės įkūrimo iškilnės. Jų metu buvo paskelbtas JAV LB Aktas. Jame išreikštas lietuvių noras dalyvauti JAV-jų gyvenime, įsijungti į kovą prieš internacionalinį komunizmą, prie šio krašto gyvenimo prisidėti savo kultūrinėmis ir tautinėmis savybėmis bei papročiais, palaikyti bičiuliškus ryšius su lietuviais už JAV ribų ir pareigingai remti Lietuvos laisvinimo kovą bei lietuvių tautos gelbėjimo pastangas. Taigi šį rudenį sukaks 50 metų nuo tos dienos, kai, JAV LB Akto žodžiais, Amerikoje gyvenantys lietuviai deklaravo "...tautinį solidarumą JAV-jų Lietuvių Bendruomenėje".

Kodėl negrįžtama į New Yorką

50 metų - ilgas kelias organizacijos gyvenime. JAV LB Krašto valdyba siekia sukaktį iškilmingai paminėti. Norima prisiminti nelengvas kūrimosi sąlygas, pasiaukojančius darbuotojus, gausius atliktus darbus lietuvių išeivijai ir Lietuvai. Logiška būtų iškilmingą sukakties minėjimą surengti New Yorke, sugrįžtant ten, iš kur ateita į gyvenimą. Deja, šių dienų New Yorko Kultūros Židiniui užsklandus duris, lietuvių visuomenėje pergyvenama netektis ir nusivylimas. Todėl Krašto valdyba iškilmingam sukakties minėjimui pasirinko gausiausią lietuvių telkinį - Chicago. Tikimasi, kad plačią visuomenę sutraukę sukakties paminėjimo renginiai bus aktyviu našesnei bendruomeninei veiklai.

tiku ir dr. I. Prielgausku inicijavo Gyvuliams globoti draugijos Šiaulių skyriaus įsteigimą, buvo skyriaus pirmininkė, centro valdybos narė.

S. Lukauskaitė-Jasaitienė priklausė gan gausiai pokario visuomenininkų kartai, kuri sudarė žinomas ir gerbiamas asmenybes: K. Venclauskis, J. Plečiūnas, J. Murka, S. Lukauskis, S. Brašiškis, Č. Liutikas, J. Šliūpas, dr. D. Jasaitis ir kiti. Ji buvo Lietuvos vaiko draugijos Šiaulių skyriaus (skyrius įsteigtas 1926 metais) siela ir ilga-

Keturi pagrindiniai renginiai

50-mečio sukakties minėjimas vyks tris dienas - **spalio 12, 13 ir 14 d.** ir apims keturis renginius: JAV LB XVI-sios Tarybos sesiją (spalio 12-13 d.), JAV LB iškilmingą akademiją ir meninę dalį (spalio 13 d.), Padėkos šv. Mišias (spalio 14 d.) ir Lietuvos reprezentacinio berniukų choro "Ažuoliukas" koncertą (spalio 14 d.).

Tarybos sesija

Chicagos priemiestyje

JAV LB XVI-sios Tarybos antroji sesija vyks Alsip, IL, Chicagos priemiestyje. Už sesijos darbotvarkę atsakingas JAV LB Tarybos prezidentas (pirm. Regina Narušienė), globą teikia JAV LB Vidurio Vakarų apygardos valdyba, vadovaujama Birutės Vindašienės. Sesijos darbus stebėti bus kviečiami visi JAV LB vienetų darbuotojai ir lietuviškoji visuomenė.

Sukakties minėjimo renginiai

Oficialiai 50-mečio minėjimas bus pradėtas spalio 13 d., šeštadienį, po pietų, bendruomeninės veiklos parodų atidarymu Jaunimo Centre. Seks vaišės ir iškilminga akademija su menine programa. Meninėje dalyje - išeivijos talentai.

Sekmadienį, spalio 14 d. ryte Marguette Parko šv. Mergelės Marijos parapijoje bus aukojamos iškilmingos Padėkos šv. Mišios dalyvaujant JAV-jų, Lietuvos ir Bažnyčios dignitoriams bei svečiams. Šv. Mišių metu giedoti kviečiami solistai ir "Dainavos" ansamblis, vadovaujamas muz. Dariaus Polikajčio.

metė vadovė. Šio skyriaus iniciatyva 1927 metų spalio 15 d. Šiauliuose buvo įsteigtas pirmasis vaikų darželis. Į jį buvo priimami neturtingų tėvų vaikai, našlaičiai ar pusiau našlaičiai. Darželį lankė 20 4-7 metų vaikų. 1937 metais S. Lukauskaitė-Jasaitienė tapo skyriaus valdybos pirmininke. Tuo laiku skyrius jau išlaikė du darželius. Juos lankė maždaug 185 vaikai. Vaikai buvo maitinami du kartus per dieną, tikrinama jų sveikata, esant reikalui gydomi.

Šiaulių naujienos, kovo 29 d.

Tos pačios dienos popietėje Maria High School patalpose, po trumpo JAV LB-nės sukakties prisiminimo, vyks iš Lietuvos atvykusio berniukų choro "Ažuoliukas" koncertas. Choras į Ameriką atvyksta dalyvauti Salt Lake City, Utah valstijoje, Vaikų chorų festivalyje. Lietuvos Ambasadai paprašius, JAV LB Kultūros taryba rūpinasi choro koncertų ruošą keliuose Amerikos didmiesčiuose. Lietuvių Fondas remia iki šiol plačiausiai žinomo Lietuvos meninio vieneto gastroles JAV.

Organizacinis komitetas

Žinomas visuomenininkas ir LB-nės darbuotojas dr. Petras Kisielių priėmė Krašto valdybos kvietimą sudaryti ir vadovauti 50-mečio sukakties organizaciniam komitetui. Krašto valdybą šiame komitete atstovaus Kultūros tarybos pirm. Marija Remienė. Organizacinis komitetas šiuo metu tebėra sudaromas. Atkreipiamas visuomenės dėmesys, kad visi renginiai vyks lietuviškose patalpose. Manoma, kad ten, kur per dešimtmečius vyko išeivijos lietuvių renginiai, kur puoselėta tautinė kultūra ir brandintasi jaunimas, ten būtina sugrįžti ir švęsti svarbią išeivijos sukaktį.

Prašome dėmesio ir talkos

JAB LB Krašto valdyba kreipiasi į lietuvių žiniasklaidą, lietuviškas organizacijas ir plačiąją visuomenę ateinančio pusmečio laikotarpyje sustiprinti dėmesį JAV LB-nės veiklai, pasiekimams, laimėjimams ir atliktiniams darbams. "Lietuvių Chartoje" paskelbtųjų principų įpareigota, JAV LB-nė dirbo ir tebedirba lietuvių užjūriuose puoselėjimui, Lietuvos valstybės įkūnijimui ir atgautos nepriklausomybės stiprinimui. Jūs tolimesnė parama ir talka būtina JAV LB-nei žengiant į antrąjį 50-mečių.

LB inf. (Teresė Gečienė)

Baigiantis Antrajam pasauliniam karui, Jasaičių šeima pasitraukė į Vakarų, o 1950 m. apsigyveno JAV. Mirė Sofija Lukauskaitė-Jasaitienė 1981 m. spalio 21 dieną Bostone, JAV.

Šiaulių senosiose kapinėse prie Talšos ežero palaidoti S. Lukauskaitės-Jasaitienės tėvai, advokato S. Lukauskio vardu pavadinta viena iš miesto gatvių. Išliko mieste prisiminimas ne tik apie žinomą advokatą, bet ir apie jo dukrą, kuri tėvo pavyzdžiu pasirinko aktyvios, visuomeniškos moters kelią.

Romualdas Granauskas

RAUDONAS

ant BALTO (apysaka)

2

(atkelta iš 3 psl.)

vieną dieną, o dvi, ir visą tą laiką aš stovėjau prie jo dešinės rankos kaip įbestas ir žiūrėjau nenuleisdamas akių. O trečią dieną nuo ryto iki vakaro kaukšėjau kambary, apsiavęs tais medpadžiais, ir motinai pradėjo skaudėti galvą, o lauke vėl atšalo, suvisam sugedo oras, ir niekur nebuvo galima išeiti. Bet tą bjaurią dieną pas mus atėjo aukšta apyjaunė moteris, su mama ėmėm šnekėtis poniškai:

- Užgirdau, kad esat siuvėja, norėčiau išversti savo seną kostiumėlį.

Ir motina taikė poniškai, bet ir aš jau tą kalbą mokėjau, - ir iš "Sakalėlio", ir iš senų laikraščių ant sienos.

- Aš išversčiau, bet kad neturiu siuvamosios mašinos.

- Aš turiu mašiną, bet pati siūti nemoku. Tai gal jūs pas mane ateitumėt?

Taip jos ir susitarė. O kai aukštoji ponja išėjo, motina paklausė:

- Ar žinai, kas ta buvo?... Ta buvo mokytoja!..

Aš kažkaip išsigandau, nors po laiko.

- Medpadžius dabar vaikas jau turi, tu užvilki dar ant viršaus savo nertinį, rankovės atraitysi, ir eikit abudu, - patarė patėvis.

- Kad abiejų kaip ir nekvietė...

- Pasakyk, kad neturi kur palikti. O kuomet tau valgyti duos - ir anam įpils. Aš sau miltynės išsivirsiu.

O tas kitas rytas išaušo gražus ir saulėtas. Ir mudu išėjom. Tvirtai laikiausi motinos rankos, nes mokytojos baimė dar nebuvo praėjusi. Tai Stapinė mane įėjusi vis gąsdindavo:

- Dabar tu čia baisiai mandras lovoj skaityti, bet palauk, kai

reiks į mokyklą eiti, kai reiks tuos uždavinius spręsti, - išmanysi Kristaus malonę! Bus tau ir ašarų, ir visko!..

Pati po dvejus metus ar ne kiekviename skyriuje sėdėjo.

Mokykloje jau vyko pamokos, bet mokytoja pamatė mus ateinančius ir išėjo į gonkas pasitikti. Ji čia pat, kitame namo gale, ir gyveno. Ir tą savo seną kostiumėlį jau besanti padėjusi ant stalo. Kol jos poniškai šnekėjosi, mano akys bėginėjo palei sieną: važeckau, kiek čia knygų!.. Kiek čia knygų!.. Mokytoja pastebėjo ir mano žvilgsnį, ir mano iš nuostabos pražiotą burną:

- Ar tu vaikeli, jau ir skaityti moki?

- Moku!

- O kas tave išmokė?

- Aš pats!

Motina įsiikišo:

- Pats, pats! Aš jam tik vieną kartą raides teparodžiau.

- Toks žirnis!.. Toks žirnis!.. Ar tu jau rudenį ir į mokyklą eisi?

Aš to nežinojau, motina nieko nebuvo sakiusi.

- Galėtum eiti, bet nežinau. Neturiu kuo apvilkti. Medpadėlius turi, o daugiau nieko.

- Aš savo Žygimanto drabužėlių pažūrėsiu, jis ir vyresnis, ir stambesnis. Ponia, leiskit rudenį į mokyklą, leiskit. Tam pačiam kaime, netoli... O ką tu namie skaitai?

- "Sakalėlį" ir laikraščius ant sienų.

- Ponia... - pasisuko mokytoja į motinos pusę: - Juk yra kaime biblioteka! Mes mokykloje beveik nieko neturim, tik tai keletą vadovėlių. Tegul ima vaikas ir skaito! Kiek telpa į galvą - tiek tegul ir skaito! Ponia!.. - ji net pakėlė pirštą į viršų. - Dabar pats imliausias jo amžius! Ką šiame amžiuje perskaitys - ir senatvėje atsimins, o ką vėliau - dar kažin.

Ji lengvai pastūmė mane į petį savo knygų pusėn:

- Eik ir rinkis... Aš, ponja, eisiu į klasę, jau girdžiu - vaikai galvomis eina...

Su knyga rankose aš įsitaisiau tiesiai ant dažytų grindų, ir man daugiau niekas neberūpėjo, net mokyklos vaikai, kurie kažkodėl

vaikščiojo klasėje ne kojomis, o galvomis. Įdomu būtų pamatyti, kaip jie tai daro, bet skaityti buvo įdomiau. Parėjęs ir aš mokyklos vaikščiojau ant galvos.

Ir vėl mano prisiminimuose baltas, gal net visai bespalvis tarpas, jei ne tie amžini ginčai tarp patėvio ir motinos. Žinoma, dėl tos bibliotekos. Aš ir pats klausinėjau Stapūnės, kur ji yra, nors ir nežinojau, leis patėvis man imti knygas ar neleis.

- Užlipi ant kalno - ir bus toks rudas namas su gonkomis, o ten balta lentelė ir juodai užrašyta: biblioteka... - iš ko supratau, kad ta biblioteka Stapūnės niekuomet netraukė, gal net viduje nė vieno karto nėra buvusi.

Kai motina pagaliau vis dėlto paėmė prieš patėvį viršų, vis tiek aš ten dar lankytis negalėjau. Pirmą turėjau išeiti ilgą klausimų ir atsakymų kursą. Kiekvieną rytą, tuojau po pusryčių, patėvis mane prisivesdavo prie lango, kad geriau matyčiau jo rūstų veidą, kuris vaizdavo nežinau ką: gal bibliotekos vedėją, o gal kokį penkiaus šautuvais ginkluotą viršininką. O kad atrodytų dar rūstesnis, nesisėdavo kaip visuomet ant savo trinkelės, o pasilenkdavo virš manęs, skaudžiai suimdavo smakrą dviem pirštais ir pradėdavo klausinėti. Į visus klausimus turėjau atsakyti negalvodamas ir neužsikirsdamas, vienodai gerai nuo pradžios, nuo galo ir iš vidurio.

- Kaip tavo pavardė?

- Granauskis. Romualdas.

- Kur tavo tėvas?

- Nežinau.

- O kas tas senis, kur su jumis gyvena?

- Patėvis.

- Kaip jo pavardė?

- Valtas. Stasys.

- O kur jūs anksčiau gyvenot?

- Šiauliuose.

Šiauliuose mes niekada negyvenom, mes gyvenom Mažeikiuose, o iš Mažeikių ligi čia ir atbėgom, bet taip reikėjo sakyti.

(bus daugiau)

SVEIKATOS KERTĖ

Skrandžio vėžys

Kas tai yra?

Skrandžio vėžys - tai viena labiausiai pasaulyje paplitusių vėžinių ligų.

Dažniausiai sergama Kinijoje ir Japonijoje. Lietuvoje 1997 m. užregistruoti 1084 skrandžio vėžio atvejai.

Kas šią ligą sukelia?

1. *H. pylori* infekcija laikoma pagrindine skrandžio vėžio atsiradimo priežastimi.

Su HP infekcija siejama 60-80 proc. vėžio atvejų.

2. Genetiniai veiksniai - dažniau serga A (II) kraujo grupę turintys asmenys.

3. Aplinkos veiksniai - dažniausiai susiję su mityba. Vėžio riziką didina:

- didelis nitratų kiekis maiste,
- per didelis valgomosios druskos vartojimas,
- per didelis rūkytų produktų vartojimas,

- antioksidantinių medžiagų (vit. C, B, E, seleno) trūkumas.

4. Kiti veiksniai, pavyzdžiui, rūkymas ir alkoholio vartojimas.

Yra skiriamos 5 ligos, didi-

nančios riziką susirgti skrandžio vėžiu:

1. *H. pylori* gastritas,
2. lėtinis atrofinis autoimuninis gastritas,
3. būklė po skrandžio rezekcijos,
4. adenominiai polipai,
5. "Menetrier" liga.

Kokie ligos požymiai?

Ankstyvoji skrandžio vėžio stadija paprastai nesukelia jokių nusiskundimų. Vėliau gali atsirasti:

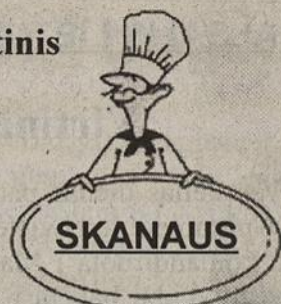
- skausmas epigastrio srityje, atsirandantis tuoj po valgio ir nepraeinantis nuo antacidinių vaistų,
- anoreksija ir svorio kritimas,
- astenija,
- pykinimas, vėmimas,
- greitas soties jausmas,
- taip pat gali pablykšti oda ir gleivinė, padidėti groblėtos kepenys, ascitas, kraujavimo iš skrandžio požymių (hematemė, melena), metastazių kiaušidėse.

(pabaiga kitame nr.)

Dr. R.B.

Karštas sumuštinis

duona,
kiaušinis,
aliejus,
svogūnas,
prieskonių,
pomidorų padažas

Iš duonos riekių (jos turi būti didelės) vidurio išpjauamos skylės tokio dydžio, kad jose tilptų kiaušinis. Riekių viena pusė truputį apkepama aliejuje, apverčiama, į skylutes įberiamos supjaustytos svogūnos, truputį pa-

kepinama, įmušamas kiaušinis (taip, kad jis stabiliai laikytųsi skylėje). Pabarstoma druska, pipirais, krapais. Apverčiama ir apkepama kita pusė. Paruoštas sumuštinis patepamas pomidorų padažu ir galima valgyti.

Sumuštiniai su avokadu

1 avokado vaisius,
6 riekės duonos,
1 mažas pomidoras,
4 skiltelės česnako,
1 šaukštas majonezo,
2 šaukštai aliejaus,
citrinos sulčių,
pipirų, druskos pagal skonį

Duonos riekes lengvai paskrudinti aliejuje ant silpnos ugnies. Avokado vaisių perpjauti

pusiau, išimti kaulą ir išskobti minkštimą. Kad avokado vaisius nepajuoduotų, pašlakstyti citrinos sultimis ir sutrinti. Į avokado vaisių sudėti smulkiai pjaustytą česnaką, druską, pipirus ir majonezą. Visą gerai išmaišyti iki vientisos masės. Paruoštą avokado vaisių užtepti ant atvėsusių paskrudintų duonos. Puošti pomidorų skiltelėmis.

Jaunas apgavikas išviliojo tūkstančius

Kaunietis sukčiavimo meno išmoko Amerikoje

Sunku būtų tikėti, jog dabartiniais laikais vos tik 20 metų turintis kaunietis Arnoldas Kuliavas iš apie 70-ties Lietuvos gyventojų (kai kurie iš jų baigę aukštąjį mokslą) būtų galėjęs išvilioni net 126 tūkstančius litų.

Jo veikla yra labai panaši į šimto metų senumo pirmosios lietuviškos komedijos "Amerika pirtyje" turinį, nors šis jau yra gerokai sumodernintas anos senos komedijos variantas. Tačiau keista, jog mūsų tautiečiai net ir po šimto metų buvo apgauti gerokai išprususio sukčiaus.

Apie šį patyrusį sukčių gana ilgą rašinį išspausdino "Kauno diena". Ten rašoma, kad A. Kuliavui pateiktas kaltinimas dėl sukčiavimo stambiu mastu. Su dvidešimtmečio sukčiaus darbo metodais susipažinę policijos pareigūnai jį priskiria naujos formacijos lietuviams, visa galva aukštesniems už sovietiniais laikais susiformavusį apgaviko tipą.

Pats A. Kuliavas sakosi, jog Amerikoje yra baigęs kažkokį tai koledžą ir kad Dėdės Samo žemėje dar tebegyvena ir jo mama. Tačiau, kaip atrodo, sukčiavimo už Atlanto išmokęs vyrukas, nesugebėjo apmulkinti amerikiečių, tad turėjo lengvo darbo ir dar lengvesnio pinigų ieškoti Lietuvoje. Bet pats A. Kuliavas savo apgavikišką veiklą yra linkęs

vadinti "elementariu amerikonišku bizniu"...

Tačiau naivu būtų manyti, o labiau tikėti, kad Amerikoje kokia nors biznio mokykla galėtų mokyti tokių dalykų, kurie yra baudžiami kalėjimu. Už sukčiavimą stambiu mastu A. Kuliavui gresia laisvės atėmimas nuo trijų iki aštuonerių metų ir jau penktas mėnuo jis sėdi už grotų. Beje, į policiją sukčius atėjo pats, nes jam iškilo reali grėsmė nuo jo apgautųjų tautiečių, kurie jį galėjo anksčiau surasti negu policija ir su juo susidoroti.

Užkibo ant skelbimų laikraščiuose

Moderniųjų laikų "Amerika pirtyje" komedijos veikėjai užkibo ant maždaug tokio turinio skelbimų, kuriuos rado laikraščiuose: "Vežama grupė asmenų, legaliam darbui į JAV". Kartais buvo nurodomas ir "firmos" pavadinimas (pvz., "JAV Employment International"). Visi paskambinusieji buvo kviečiami atvykti į tos firmos ofisą Lietuvoje, įsikūrusi viename iš Kauno A. Mickevičiaus gatvės mūrinio dvi-aukščio namo butų.

Pradžioje čia norintis Amerikoje dirbti tautietis sudarydavo su firmos atstovu vadinamąją rankpinigų sutartį. Ji siekė 400 litų negražinamąjį mokesį. Tada reikėdavo pildyti anketą su smulkiais duomenimis apie save (tas patarnavimas kainavo 200 litų - neva už pateiktų faktų patikrinimą).

Po šio "patikrinimo" jau reikėdavo pildyti anketą Interpolui ir, kaip sukčius sakydavo, už šią paslaugą Interpolo agentai reikalavo 600 litų.

Peržengę Interpolo barjerą (o tai sugebėdavo padaryti visi naivuoliai, nes niekas niekur tų faktų nesiųsdavo), susiruošusieji užsienin turėjo pasirašyti pasižadėjimą, jog po dviejų darbų metų JAV sugrįš atgal į Lietuvą. O klausantis gražių išsivajotosios Amerikos vaizdų, daugumai jau tad kildavo mintis už Atlanto liktis daugelį metų.

Sukčius tuomet patiklims tautiečiams pažadėdavo beveik prezidentinio lygio sutikimą JAV, apgyvendinimą viešbutyje "firmos" lėšomis ir savaitės bėgyje darbo parūpinimą. Jeigu to nepavyksią padaryti, žadėjo jis, už kiekvieną die-

ną "firmą" mokės 50 dolerių delpinigių...

Kaip rašo "Kauno diena", nuvykusiems į JAV su šeima A. Kuliavo "firma" žadėjo padėti rasti jų vaikams lietuvišką mokyklą, o gerai užsi-rekomendavusiems darbuotojams už poros metų net galimybę tapti JAV piliečiais.

Taigi buvo siūlomi aukso kalnai, kurie jau savaime turėjo sukelti įtarimą kiek daugiau mąstantiems mūsų tautiečiams. Tačiau, kaip atrodo, tokių galvojančių nedaug būta, nes dauguma ant sukčiaus meškerės užkibusių ryždavosi ir paskutiniam žingsniui - dviejų puslapių tarp kliento ir "firmos" sutarties (1,600 litų) pasirašymo mokesčiui. Tada šalia sutarties jau būdavo klientui duodamas ir iš "firmos" direktoriaus ir vyriausiojo įdarbinimo vadybininko gautas "iškvietimas" atvykti dirbti į JAV.

Tokiu būdu kiekvienas sukčiaus iki galo suvedžiotasis klogo po 700 dolerių, arba 2,800 litų. Taip per nepilnus du mėnesius (tiek laiko veikė jo firma) šis jaunmetis sukčius uždirbo daugiau kaip 126 tūkstančius litų.

Papirko amerikoniški blizgučiai

Šiuo metu vis daugiau apgautųjų pasakoja, dėl ko jie užkibo ant šio sukčiaus meškerės: juos tiesiog papirko amerikoniški "blizgučiai". Čia jie turėjo galvoje reljefinį "JAV Employment International" antspaudą, kuriame panaudota kai kurių garsių firmų simbolika. Taip pat mūsų tautiečius viliodavo "firmos" naudoti kontraktai, atspausdinti ant labai gražaus Lietuvoje nematyto popieriaus.

Kad šis vyrukas Amerikoje tikrai "gerai" išmoko sukčiauti, gali patvirtinti ir toks faktas. Šis aukšto ūgio ir inteligentiškos išvaizdos vaikinai, puikiai kalbantys angliškai, sugebėjo įtikinti ir Kauno viešbučio "Nakties magija" savininkus. Jiems jis teigė esąs naujasis Kauno "Žalgirio" krepšinio legionierius iš užjūrio. Čia apsigyventi priimtas apsišaukėlis liko viešbučiui skolingas porą tūkstančių dolerių. Tačiau niekas iš jo negali atgauti pinigų, kadangi jis savo vardu jokio turto nebeturi.

Edvardas Šulaitis

Mokslo naujienos

Archeologai nustatė, kad seniausios abiejų Amerikų miestai dabartiniame Peru buvo statyti tuo pat metu, kaip ir didžiosios Egipto piramidės. Nauji duomenys liudija, kad Andų priekalnių dykumoje įsikūręs Caral buvo statomas tarp 2600 pr. Kr ir 2000 pr. Kr. Caral yra viena iš 18 toje Peru vietų aptiktų archeologinių radimviečių. Visose jose kadaise buvo įspūdingų statinių, tokių kaip Carale aptiktos šešios milžiniškos platformos. Dėl gigantiško statybų masto anksčiau archeologai manė, kad Caral buvo pastatytas maždaug apie 1500 pr. Kr. Tačiau radioaktyvios anglies metodu atliktas datavimas pridėjo prie šio miesto amžiaus dar 1000 metų. Tai reiškia, kad jis buvo statomas vienu metu su Egipto piramidėmis ir daug anksčiau nei garsieji Meksikos monumentai. Archeologus tebina tai, kad miestą pastatė žmonės, kurie dar nebuvo išradę keramikos ir nepradėjo auginti javų. Miesto gyventojai augino pipirus, pupas, avokadus ir bulves - visus jie gavo kepti, nes neturėjo virimui reikalingų indų.

Maža raketa, kuri sutilptų ant piršto galo, jau išbandyta JAV. Tikimasi, jog kada nors tokias raketas, pakrautas įvairiausiais sensoriais, bus galima pasiųsti į pavojingas vietas, pvz., karinių konfliktų zonas ar netgi tornado centrą ir šitaip nuspti kur nukeliaus šis viesulas paskui. Mikroraketa yra pagaminta vien iš silicio; ji prikraunama mažųjų sensorių ir yra išmetama į iki 50 m aukštį. Kalifornijos universitete tokia raketėlė buvo pagaminta vien naudojant silicio mikroelektronikos technologijos būdus. 2 mm skersmens ir 9 mm ilgio raketėje kuro pakanka vos kelioms sekundėms skrydžio, bet jos sukūrėjai dabar nori išbandyti ir lėčiau sudegantį kūrą. Grupė planuoja leisti šimtus pigių, vienkartinį raketėlių, nešančių cheminį ginklą registruojančius sensorius, įvairių karinių konfliktų zonose. Sensoriai atsikabintų nuo pakilusios į orą raketėlės ir, sklędami atgal į žemę, siųstų savo matavimų duomenis bazinėms stotims. Dabar Kalifornijos mokslininkai bando sukurti raketėlių, besirisančių tarpusavyje, spiečius.

Fizika nėra tas dalykas, kuris ypač trauktų pop-muzikos gerbėjus, tačiau turint šiek tiek fantazijos galima padaryti patraukliu ir mokslą. Tai įrodė tinklapis-parodija, kuriame dainininkė Britney Spears yra naudojama kaip savotiški prieskoniai puslaidininkių fizikos dėstymui (<http://britneyspears.ac/lasers.htm>). Tinklapijau aplanke virš dviejų milijonų žmonių. Dainininkė aiškina tinklapyje, kaip lazeris nuskaito jos CD, o taip pat trumpai supažindina su tuo, kaip veikia paviršiuje šviečiantys lazeriai, baigtinio barjero pločio kvantinės duobės, fononiniai kristalai ir dar daug kitų dalykų. Grynai techninė informacija yra permaišoma su dainininkės nuotraukomis. Vienoje iš nuotraukų Britney iškirptė atitinka parabolinę funkciją, primenančią puslaidininkių laidumo juostos formą, o jos klubai asocijuojami su valentinės juostos funkcija. Tinklapijau sukūrė Essex universiteto doktorantas Carl Hepburn, nutaręs, kad viskas, kas bus susiję su Britney, turėtų būti labai populiariu. Atrodo, kad jis nesuklydo.

NAUJOS KNYGOS

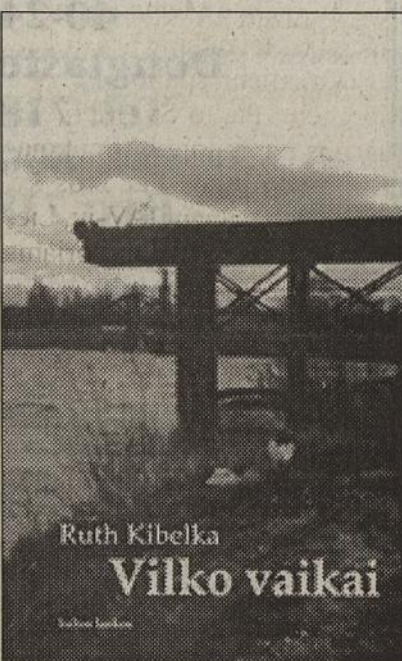
Ruth Kibelka. VILKO VAIKAI, Vilnius: Baltos lankos, 2000. 200 psl. Iš vokiečių kalbos vertė Rūta Savickaitė.

Lietuva atgavo nepriklausomybę, griuvo artimuosius išskyrusi Berlyno siena, iš pasaulio žemėlapių dingo represijomis ir prievarta sukurta valstybė, pasivadavusi SSSR. Dingo ir daugybė užraktų bei draudimų, saugančių valstybės paslaptimis vadintų tragiškų žmonių likimų istorijų, smurto ir žiaurumo faktų. Ir nors jau prabėgo ištisus dešimtmetis, vis dar pasirodo naujų skaudžių knygų apie prabėgusį baisų laiką.

Ruth Kibelka gimė 1958 m. Vos dvidešimties metų sulaukusi mergina tampa aktyvi žmogaus teisių gynimo grupių narė tuometinėje Vokietijos Demokratinėje Respublikoje. Studijuoti aukštojoje mokykloje R. Kibelkai neleido specialiosios tarnybos, todėl ji nusprendžia pati išmokyti lietuvių ir lenkų kalbas. Iki 1989 m. dirbo vertėja, nuo 1990 m. studijavo istoriją. Yra publikavusi nemažai straipsnių apie Baltijos šalis ir Rytprūsius.

Knygoje "Vilko vaikai" "Kelias per Nemuną" autorė pasakoja tragiškas Rytų Prūsijos vaikų istorijas. "Pirmasis sovietinės armijos įsiveržimas į Rytprūsius 1944 m. spalį ir neapsakomai žiaurus kareivių elgesys su Nemerkiemio kaimo gyventojais sukėlė pasibaisėjimą." Pavėluotas pasitraukimas, daugybė gyvybių nusinešusi atšiauri žiema ir dar daug kitų sunkumų daugelį tėvų atskyrė nuo vaikų, ir šiems patiems teko kovoti dėl savo išgyvenimo. "Likimo šie vaikai vėliau pavadinti vilko vaikais." Knygoje autorė remiasi Lietuvos ir Kaliningrado archyvų medžiaga, tačiau unikaliausi ir vertingiausi šioje knygoje yra pačių vaikų prisiminimai, jų pasakojimai apie tragišką pokario vaikystę ir sudėtingą tolesnį gyvenimą.

Jūratė Dusevičiūtė

Pavieniai Šventosios žvejai išplaukia į jūrą

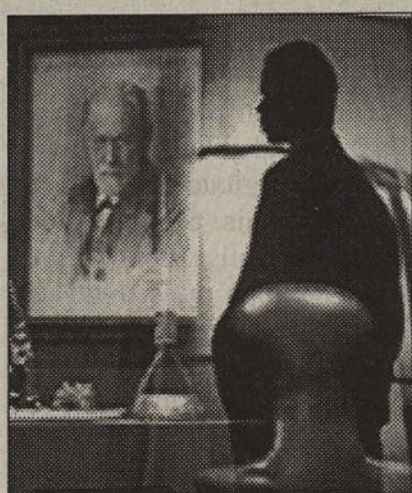
V. Kapočiaus nuotr.

Freudo persiškas kilimas aukcione parduotas už 64 tūkst. svarų sumą

Sigmundui Freudui priklausęs persiškas kilimas gegužės 3 d. įvykusiame "Christie's" aukcione Londone parduotas už daugiau kaip 64 tūkst. svarų (92 tūkst. dolerių).

Smėlio spalvos kilimas puošė S. Freudo svetainę Londone, kuri taip pat buvo psichoanalizės įkūrėjo konsultacijų kambarys. Šis kilimas rytiškių kilimų aukcione įsigijo anoniminis pirkėjas.

1938 metais, Austriją aneksavus naciams, žydų kilmės psichiatras S. Freud persikėlė į Londono Mersfyld Gardenso rajoną. Čia po 16 metų trukusios kovos su vėžiu didysis žmogaus dvasios gelmių tyrėjas netrukus ir mirė.

Garsioji S. Freudo kušė, kuri taip pat buvo jo namuose Hempstede, dabar eksponuojama Tate moderniojo meno galerijoje Londone.

AFP

Jonavos "Azoto" tragedijai - 12 metų

(atkelta iš 3 psl.)
nesulaukėme.

Vepriškiai iki šiol bijosi dėl tokių "kaimynų" kaip "Achemona". Gamykla dirba pilnu tempu, palankūs vėjai kas parą neša į mūsų pusę nuodus ir nežinia kuo jie gali "pamaloninti" mus ateityje. Žmonės serga ir tyliai miršta. Prieš vėją, kaip žinia, sunku "papūsti". Dažniausiai neįmanoma.

Beje, dar taip neseniai pas vepriškius buvo ir kitas gana nemalonus kaimynas, nepridėjęs sveikatos vietiniams gyventojams - tai 70 hektarų plote buvusi balistinių raketų sovietinės armijos bazė. Raketų jau seniai neliko, tik liūdnas prisiminimas, o gigantas Jonavoje dirba kaip dirbęs...

Romas Petras Šaulys
Vepriai, Ukmergės rajonas

P.S. Šio straipsnio autorius per Jonavos "Azoto" avariją da-

lyvavo gelbėjant apylinkės gyventojus, nes atsakė už civilinės saugos tarnybą. Žmona Gražina Šaulienė Veprių ambulatorijos vyr. gydytoja (šiuo laiku šeimos gydytoja, homeopatė) su visu medikų personalu kiek išmanė padėjo nukentėjusiems. Ištrūkus į Vilnių per Algimantą Čekuolį "Gimtąjį kraštą" su med. kolektyvu drąsiai kreipėsi ir pranešė pasaulio lietuviams dėl įvykusių nelaimės. Sunkiai nukentėjo patys. Su kitais ligoniniais 1989 m. kovo 11 d. buvo paguldyti į Vilniaus Antakalnio kilnikinę ligoninę toksikologijos skyrių. Ligų istorijoje užrašyta "Ūminis inhaliacinis" lengvas apsinuodijimas amoniako garais ir nitrofoskos degimo produktais. R.P. Šaulys buvo apdraustas 5000 rublių. Valstybinio draudimo inspekcija 1989 balandžio 28 d. išmokėjo draudimą 170 litų.

R.P.Š.

Worcester, MA

Tragiškas Birželis

LB Worcesterio apylinkė š. m. birželio 10 d., sekmadienį, ruošia tragiškųjų Birželio įvykių minėjimą.

10 val. ryto - šv. Mišios Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje už ištremtuosius į Sibirą, už prašytos Lietuvių Bendruomenės. Po jų parapijos salėje minėjimas, užkandėliai ir kavutė. Nekalto Marijos Prasidėjimo vienuolijos seselė Verutė Beišytė iš Putnam, CT, šiuo laiku dirbanti Ark. Jurgio Matulaičio slaugos namuose, atvykusi iš Lietuvos papasakos mums apie

tuos sunkius sovietų okupacijos laikus, kada jos likusios Lietuvoje dirbo pogrindyje. Seselė Verutė kurį laiką vadovavo vienuolijai. Ji pasakoja labai įdomiai. Rengėjai kviečia visus atvykti į pamaldas, minėjimą, kuriame seselė Verutė pasidarys su mumis tais jų išgyventais skaudžiais pergyvenimais. Prisiminsime visus nekaltus mūsų brolius, seses, ištremtus kančioms ir mirėčius į tolimąjį Sibirą. Paskirkime minėtą sekmadienį jų visų prisiminimui.

J.M.

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

MAY PICK-UP SCHEDULE

May 17	Brockton, MA	3:30 - 5:00 pm
May 18	Lowell, MA	12 - 1 pm
May 18	Lawrence, MA	2 - 3 pm
May 18	Nashua, NH	4 - 5 pm
May 19	Worcester, MA	12 - 3 pm
May 20	Hartford, CT	9:30 - 11 am
May 20	Waterbury, CT	11:30 am - 1 pm
May 21	Kennebunkport, ME	12 - 1 pm
May 22	Norwood, MA	6 - 7 pm
May 23	Putnam, CT	1 - 2 pm
May 23	Providence, RI	4 - 5:30 pm

CONTAINER LEAVES ON MAY 25

BALSAI IŠ LIETUVOS

Virtiniai su tarakonais

Vos kelias dienas padirbusi savo pirmojoje darbovietėje, buvau komandiruota į Maskvą - nuvežti skubų paketą į "aukštesnę organizaciją". Tais laikais greitojo pašto sąvoka neegzistavo, tad mano viršininkai neturėjo kitos išeities. Kelionė traukiniu buvo pigi, žmonės - neišrankūs, taigi mano "misija" nieko nestebino. Vakare sėdusi į "Lietuvą", ryte jau buvau sostinėje. Įteikiau paketą ir - laisva. Iki traukinio liko daug gražaus laiko. Pasivaikščiojau po miestą ir kažkur netoli Raudonosios aikštės mirtinai užsimaniau valgyti. Tai nebuvo taip paprasta. Į restoraną patekti sunku - eilės, šveicoriai. Valgyklose taip pat spūstis. Liko "koldūninė". Savitarna, bet kelias prie bufeto vingiavo per kelias nedideles sales. Žinodama apie "obščepito" tempus, sumečiau, kad procedūra užtruks beveik valandą, t.y. palyginti neilgai. Buvo niūri žiemos diena. Žmonės eilėje taip pat stovėjo niūrūs. Tokie pat atvykėliai, kaip ir aš. Eilė vingiavo lėtai. Po kokių keturiasdešimties minučių atsidūriau salėje su bufetu ir šaldytuvu-vitrina. Kai iki pardavėjos liko apie penkiolika dvidešimt žmonių, nusprendžiau apžiūrėti vitriną. Joje gulėjo kietas, beveik sumedėjęs olandiškas sūris, supjaustytas negrabiomis riekėmis, privalomi virti kiaušiniai su majonezu, Maskvoje šiaip jau reta varškė, aptirpę riebios dešros griežinėliai. Didžiuliuose metaliniuose induose garavo arbata ir keistas saldus gėrimas, kažkodėl vadinamas kava su pienu. Pažvelgusi į vitriną, suakmenėjau. Po lėkštelės ir tarp jų ramiai ropinėjo išsita tarakonų kolonija. Drąsiai net iškopdavo pasižvalgyti prie svarstyklių ir puodų su karš-

ta grikių koše bei virtiniais. Į juos niekas nereagavo - nei eilėje stovintys žmonės, nei bufetininkės.

Pabandžiau į gyvius atkreipti eilėje stovėjusių žmonių dėmesį, net garsiai pasipiktinti. Šiaip tarybiniai žmonės niekad neatsakydavo pasipiktinti kartu. Tačiau šįkart mano nuoširdus piktinimasis sulaukė visiško, net paniekos kupino abejingumo. Visi buvo išsivargę, visi norėjo valgyti. Gal būta ir kitokių, man nesuprantamų tokio abejingumo priežasčių. Gal atrodžiau tiesiog naivi?

Pirmoji reakcija - išeiti iš "koldūninės" kuo greičiau. Antroji - likti ir suvalgyti ką nors ne iš vitrinos. Kad ir virtinių su actu. Trečioji - gėda, kad vis dar dvejoju. Kurį laiką manyje grūmėsi dvi galingos jėgos - alkis ir pasišlykštėjimas. Norėjau valgyti ir puikiai supratau, kad kitos eilės nebespėsiu išstovėti: teks kratytis visą naktį, pasitenkinus pakeliu šleikščią vaflių ir stikline arbatos. Tačiau kartu negalėjau peržengti nematomos ribos ir laikyti tarakonų savaime suprantamu, t.y. neišvengiamu, dalyku. Vidinė kova truko gana ilgai. Kai iki pardavėjos liko vos pora žmonių, išėjau iš eilės. Tada jau tikrai nusipelniau šalia stovėjusių žmonių dėmesio. Tačiau jų stojiški žvilgsniai liudijo, kad esu tik apgailėtinai ekscentriška.

Baisiausia, supratau, buvo tai, kad turėjau prisiversti išeiti, kad nedaug stigo, ir būčiau likusi, valgių virtinių taip pat niūriai ir tyliai, kaip ir tie žmonės, kurie liko stovėti eilėje. Tačiau tai dar ne šio straipsnelio moralas, mieli skaitytojai. Po kokių dvylikos metų, jau Sąjūdžio laikais, patekau į LKP CK bufetą. Konservuoti žirne-

liai, kava, marinuota silkutė, kuri "vietiniams veikėjams" per Kūčias padėdavo kovoti už lietuvių. Nomenklatūriškas sutumas, pasitenkinimas savimi ir pigi demagogija.

Pasirodo, kad tai vis dar imponuoja tautai. Brazauskas ir kompanija muša populiarumo rekordus. Žiūrėdama į jų no-

menklatūrinius veidus kažkodėl prisimenu tą vitriną su tarakonais. Taip ir matau tuos ponus iš CK baltais krakmolytais chalatais stovinčius anapus bufeto ir stebinčius, kaip mes tyliai, kantriai, žingnis po žingsnio artėjame prie vitrinos. Ir tegu nemeluoja, kad jų ten nebuvo.

Aukšė Maiselytė

"Sėlinantis tigras, tūnantis drakonas" pripažintas geriausiu filmu užsienio kalba

"Sėlinančio tigrą, tūnancio drakono" (*Crouching Tiger, Hidden Dragon*) režisierius Ang Lee už šį filmą gautą "Oskarą" padovanojo savo mamai jos gimtadienio proga. Režisierius į gimtąjį Taivaną atvyko pirmą kartą po savo triumfo šiemetinėje Kino meno ir mokslo akademijos apdo-

vanojimų ceremonijoje, per kurią "Sėlinantis tigras..." buvo pripažintas geriausiu filmu užsienio kalba. Įteikdamas auksinę "Oskaro" statulėlę, režisierius pasakė: "Su Gimimo diena, mama. Šiandien tu esi mano pagrindinė aktorė".

ELTA

LIETUVA 2001

Pigiausios kainos skrydžiams į VILNIŲ vasarą iš New Yorko, Chicago, Los Angeles, Detroito, Clevelando, Floridos ir kitų JAV miestų Finnair ir kitomis oro linijomis.

- Mašinų rezervacijos Vilniuje
- Viešbučiai
- 9 ir 14 dienų kelionės po Lietuvą

Vytis Travel

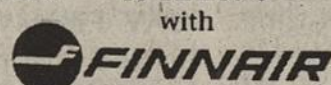
40-24 235 St.
Douglaston, NY 11363
Tel: 718-423-6161
800-778-9847
Fax: 718-423-3979

E-MAIL: VYTTOURS@EARTHLINK.NET
web site: www.vyttours.com

RigaVen Travel, Inc.

We provide complete Travel Services
VACATIONS - TOURS - CRUISES
WITH PERSONAL RECOMMENDATIONS
and always competitive fares to

RIGA -- TALLIN -- VILNIUS

LUFTHANSA - SAS
OR OTHER CARRIERS
"Call for Details"

INESE ZAKIS

136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706
Tel. 631-665-4455 Fax 631-665-6164
1-800-291-8311
E-mail: RigaVen@worldnet.att.net

Kviečiame visus taupyti ir skolinti iš
lietuvių įsteigto ir vadovaujamo

SCHUYLER SAVINGS BANK

24 Davis Ave.

Kearny, New Jersey 07032

Bankas švenčia 75-kerių metų sukaktį!

Pilnas ir draugiškas patarnavimas, įskaitant

* Taupymo sąskaitas, sertifikatus ir IRA

* Čekių sąskaitas - asmeniškas ir komercines

* Paskolas - namų, namų remonto,

Home Equity ir automobilių

* ATM naują mašiną ir korteles

* Tiesioginį pinigų deponavimą

Patogios darbo valandos,

pilnai Federalinės valdžios apdraustos sąskaitos

Kalbame lietuviškai...

Mūsų telefonai: (201) 991-0001

arba skambinkite mums nemokamai:

1-888-SCHUYLER (1-888-724-8953)

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 1-888-205-8851

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA, BALTARUSIJA, RUSIJA

ATLANTIC EXPRESS CORPORATION
MAY PICK-UP SCHEDULE

May 24	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
May 25	Philadelphia, PA	11-12 noon
May 26	Brooklyn, NY	12-1 pm
	Riverhead, NY	3-4 pm
May 29	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
May 31	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm

For more information please call:
1-888-615-2148 or 1-888-205-8851

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$499 r.t.

One way to Vilnius \$325

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

500 lietuvių jaunuolių iš JAV ir Lietuvos žaidė krepšinį

Amerikoje labai pagarsėjęs vadinamasis "March madness", lietuviškai - "kovo mėnesio kvaišulys", pas lietuvių atkeliaavo gana pavėlavęs, tik balandžio paskutinę savaitę.

Nuo balandžio 23 d. - kuomet į Chicago atskrido Šarūno Marčiulionio krepšinio mokyklos jaunieji krepšinio entuziastai, o balandžio 27 d. čia dar suvažiavo dešimtys jaunųjų krepšinio komandų iš visos Šiaurės Amerikos - ir Chicago bei apylinkių lietuviai galėjo pajusti krepšinio karštligę.

Vadinamieji "marčiulioniu-kai" iš Vilniaus jau balandžio 25 d. pradėjo susitikimus. Tą dieną jie rungtyniavo su Chicago Akademinio sporto klubo ketu-

siųjų krepšininkų. Šios rungtynės baigėsi aiškia vilniečių persvara - 96:65. Vilniečių gretose labiausiai pasižymėjo Martynas Pocius, kuris sukašė 31 tašką, iš kurių buvo net septyni tritaškiai. Kanados atstovų gretose rezultatyviausiu buvo Mark Akelaitis iš Toronto "Vyties", kurio sąskaitoje buvo 20 taškų. Sekančią dieną vilniečiai nusikraudė ir JAV rinktinę - 88:45.

Vilniečiai rungtyniavo balandžio 30 d. Lemonto High School salėje, žaisdami prieš Naperville "Wildcats" ekipą, laimėdami 94:40, o savo sportinę programą jie baigė gegužės 1 d. pergale prieš Illinois "Warriors" bendramžiū. Atgal į namus "marčiulioniu-kai" pajudėjo gegužės 3 d.

lando, Toronto, Hamiltono ir kitų vietovių. Daugiausia buvo "Lituanicos" atstovų - net 22 įvairaus amžiaus ekipų.

Jaunuolius krepšinio entuziastus čia pasveikino ŠALFAS-gos vicepirmininkas Marius Gudinskas iš Hamiltono, kuris perskaitė ir sąjungos pirmininko Audriaus Šileikos sveikinimo žodžius. Jaunuosius krepšinio entuziastus taip pat pasveikino ir kitas žymusis vyras - naujasis Lietuvos ambasadorius Washingtono Vygaudas Ušackas, kuris rengėjams įteikė dovanų, pašydamas jas perduoti geriausiems žaidėjams.

Atidarymo programą vykusiai pravedė Jūratė Zubinienė, o Dalė Lietuvninkienė sugiedojo Amerikos, Kanados ir Lietuvos himnus. Invokaciją sukalbėjo seselė vienuolė Laima.

Po to gausūs žaidėjų bei žiūrovų būrys išsiskirstė po skirtingas sales, nors gana daug pasiliko ten pat - Lemont H.S. pastate, nes čia buvo paruoštos 5 aikštelės. Taip pat labai geros aikštelės buvo ir Lewis universiteto sporto rūmuose, kur irgi rungtyniavo nemaža jaunimo.

Dvi dienas užtrukusių varžybų metu daugiausia pergalių iškovojo vietiniai "Lituanicos" žaidėjai ir jų komandos. Jie sugriebė 6 pirmąsias vietas iš aštuonių galimų. Svarbiausia pergalė buvo pasiekta berniukų B klasėje, kur rungsi patys vyriausieji krepšininkai - iki 16 metų. Finalas čia suvedė "Lituanicos" ir Detroito-Clevelando jungtinę komandą. Chicagiečiai tik rungtynių pradžioje buvo kiek atsilikę, tačiau visą likusį laiką gerokai lenkė varžovus. Rungtynių pabaigoje rezultatų lenta rodė 92:60 chicagiečių persvarą. Rimo Domanskio ir Valentino Genčiaus treniruojami "Lituanicos" jaunieji tikrai puikiai sužaidė. Trečioje vietoje šioje pačioje klasėje atsistojo Toronto "Aušros" jaunieji krepšininkai.

"Lituanica" taip pat nugalėjo ir visose kitose - C, D, F ir "molekulių" klasėse. Vienintelių čempionų titulų chicagiečiai atidavė mergaičių krepšinio B ir C klasėse, kur pirmąsias vietas nusinešė Toronto "Vytis". Tačiau mergaičių D kla-

Chicago "Lituanicos" B klasės jaunių komanda, kuri laimėjo Š. Amerikos lietuvių varžybose Chicagoje čempionų titulą, gauna I vietos medalius. Juos įteikia treneris Rimas Domanskis E. Šulaičio nuotr.

sėje irgi laimėjo "Lituanicos" jauniausiosios.

Čia nesinori leisti į rezultatus bei kitų vietų laimėtojų sąrašą, nes vien tik pasekmių būtų bent keli puslapiai. Tik reikia pasakyti, jog bene daugiausia entuziazmo rodė patys jauniausieji pipiriukai vadinamojoje "molekulių" klasėje. Jie tikrai žaidė iš visos širdies.

Milžinišką žaidynių rengimo ir pravedimo darbą atliko ASK "Lituanicos" sudarytas rengimo komitetas, kuriam vadovavo pirmininkas dr. Donatas Stiliūnas. Jis jau prieš savaitę pasiėmė atostogų, kad galėtų globoti "marčiulioniu-kus". Čia dirbo daugiau negu dešimtys kitų jaunų vyrų bei moterų, ir be jų pastangų šios žaidynės nebūtų galėjusios įvykti. Kadangi šių žaidynių pravedimas kainavo apie 10 tūkst. dolerių, tai dauguma pinigų sudėjo anksčiau šio klubo eilėse žaidę žmonės, dabar jau įvairių kitų sričių specialistai. Tačiau, kaip dr. Stiliūnas paminėjo, yra tikimasi gauti dalį pinigų iš Lietuvos Fondo, kuris skelbiasi remias lietuvišką jaunimą.

Rašant apie žaidynes, būtų galima paminėti, kad labai sėkmingas buvo žaidynių pobūvis ir pasilinksminimas PL Centre. Į ten vykusią vakarienę bilietai buvo išpirkti dar gerokai prieš laiką. Tą vakarą PL Centre galėjo būti apie 500 lietuviško jau-

nimo. Prieš pobūvį ir pasilinksminimą Palaimintojo Jurgio Matulaičio koplyčioje įvyko žaidynių dalyvių šv. Mišios.

Čia dar trumpai norėtusi pasigėrėti šių žaidynių organizacija bei nepriekaištingu jų pravedimu. Smagu, kad dauguma iš dirbusių žmonių yra jau Amerikoje gimę ir čia mokslus baigusieji vyrai ir moterys. Mielai, kad jų tėvai sugebėjo įskiepyti meilę ne vien tik sportui, bet ir lietuviškiems reikalams. Jeigu šie žmonės nepavargės toliau, lietuvių krepšinio ateitis dar ilgiems laikams bus užtikrinta.

Čia taip pat norisi dar vieną kitą sakinį pasakyti apie Šarūno Marčiulionio krepšinio mokyklos atstovus bei jų vadovus, su kuriais nemaža teko bendrauti. Į Chicago buvo atvykusi ir pati mokyklos direktorė Zita Marčiulionytė su savo vyru Jonu Grigoniū. Tačiau jiedu po kelių dienų vizito Chicagoje išvyko į

Kaliforniją. Tad svečiams čia vadovavo mokyklos direktoriaus pavaduotojas Gracijus Naujikas bei treneriai Rolandas Penikas ir Džiugas Nutautas.

Direktoriaus pavaduotojas pažymėjo, kad kita "marčiulioniu-kų" komanda, sudaryta iš dviem metais vyresnių žaidėjų, balandžio 25 dieną išsiruošė irgi į tolimą kelionę - Pietų Afrikos Respubliką. Su komanda išvyko ir pats Šarūnas Marčiulionis, kuris vietinėms komandoms žadėjo įsteigti keletą klinikų, kadangi toje Afrikos šalyje krepšinis dar nėra reikiamai įsiplietinęs. Taip pat kartu Afrikon išskrido ir mokyklos administratorė Aldona Nausėdienė, kurie prieš porą metų su "marčiulioniu-kais" yra viešėjęsi Chicagoje. Ji Lietuvoje vis ieško rėmėjų, kurių labai reikia norint, kad ši mokykla išsilaikytų, nes valdžia jos neberemia.

Ed. Š.

Vilniaus "marčiulioniu-kų" komanda su treneriais, kuri per 10 dienų Chicagoje ir jos apylinkėse sužaidė 6 rungtynes iš kurių 5 laimėjo E. Šulaičio nuotr.

riolikmečiais. Ilgos kelionės, laiko pasikeitimo bei kitų aplinkybių išvarginti svečiai iš Vilniaus nežymia pasekme turėjo pripažinti pirmenybę chicagiečiams.

Tačiau sekantį vakarą vilniečiai jau sužaidė gerokai sumaniau ir įveikė James Jordan klubo bendraamžius krepšininkus jų pačių salėje Chicagoje. Čia lietuviai laimėjo gana sunkiai - 41:39.

Sekančios dvi "marčiulioniu-kų" rungtynės įvyko jau Šiaurės Amerikos lietuvių sporto žaidynių rūmuose šeštadienį ir sekmadienį. Šeštadienio popietę svečiai iš Vilniaus įveikė Kanados lietuvių jaunimo rinktinę, sudarytą iš į žaidynes atvyku-

Čia norisi plačiau pakalbėti ir apie pačias Šiaurės Amerikos jaunimo krepšinio varžybas, kurios buvo prarastos ne vien tik Lemont trijuose pastatuose, bet ir salėse aplinkiniuose miesteliuose - Bollingbrooke, Romeoville ir Lockporte. Iš viso per dvi dienas septyniuose skirtinguose pastatuose buvo sužaista net 100 rungtynių.

Žaidynių atidarymas įvyko šeštadienio ryte pagrindinėje vietoje - Lemonto H.S. didžiojoje salėje. Čia susirinko 50 ekipų su apie 500 jaunųjų sportininkų. Atidarymo programa buvo pradėta dalyvių parada. Pirmieji įžygiavo tolimiausieji svečiai iš Vilniaus. Nemaža komandų buvo iš Detroito, Cleve-

tyinės buvo entuziastingai ir karštai žaidžiamos, - jos baigėsi tikrai draugiškai. 4 rungtynės laimėjo LAK ir tiek pat Aras. Vienos rungtynės dėl laiko stokos baigėsi lygiomis.

Aras laimėjo abi vyrų A rungtynes, vienas jaunių A ir mergaičių C. LAK laimėjo vyrų senjorų rungtynes, moterų A, vienas jaunių A ir vienas D/E rungtynes.

Baigiant šias "draugiškas" rungtynes, Aro ir LAK krepšininkai skirstėsi į namus

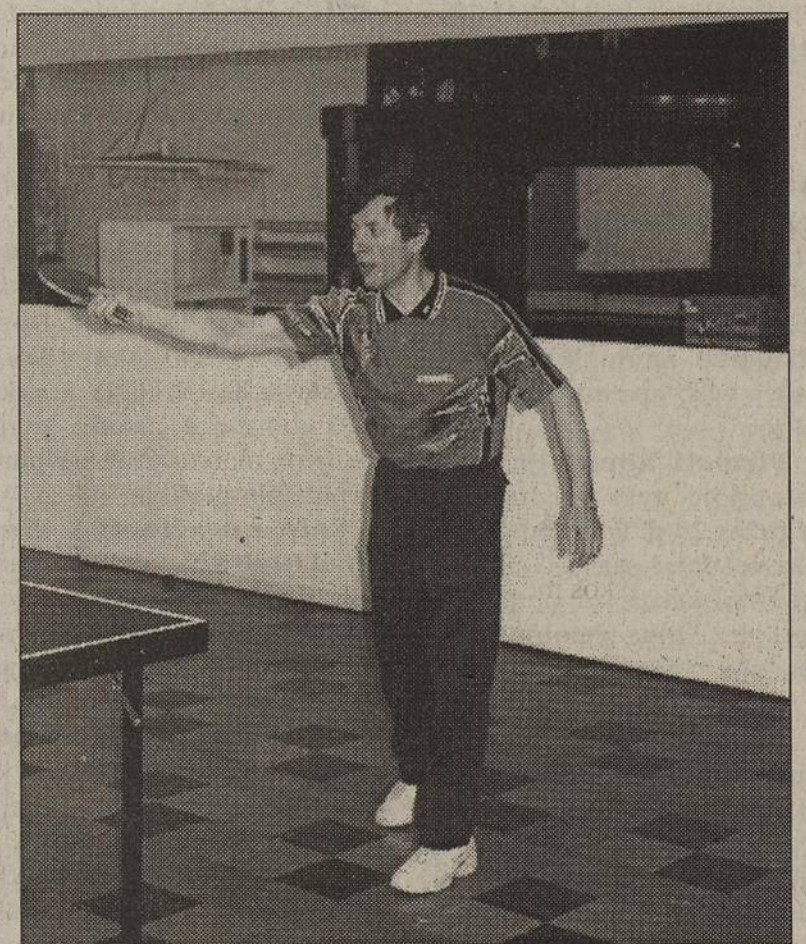
negalėdami sulaukti JAV rytinio pakraščio turnyro - tuomet vėl susitikti, bet šįkart rungtynes bus kovojamos dėl prestižo ir taurių.

Tuo pačiu metu, kai vyko krepšinio rungtynės, taip pat ir vyko Aro klubo pirmasis stalo teniso turnyras. Turnyras pasisekė sėkmingai. Dalyvavo 14 žaidėjų - tarp jų Petras Sevelkovas. Petras sovietiniais laikais buvo jaunių ir jaunimo Lietuvos čempionas. Taip pat jis buvo Lietuvos rinktinės dalyvis,

kuris vienu laiku buvo trečias geriausias Lietuvos žaidėjas. 1990 metais Petras laimėjo Lietuvos stalo teniso veteranų pirmenybes ir atstovavo Lietuvą pasaulio pirmenybėse. Tenai jis laimėjo antrą vietą paguodos turnyre. Mums tikrai buvo didelė garbė, kad Petras dalyvavo mūsų turnyre.

Petras Sevelkovas laimėjo pirmą vietą, R. Gauba laimėjo antrą - abu iš LAK, o M. Sandoval iš Aro trečią.

Rimas Gedeika

Petras Sevelkovas, buvęs Lietuvos jaunių ir jaunimo čempionas, vienas geriausių Lietuvos stalo teniso žaidėjų

Ruošiamės...

JAV rytų pakraščio krepšinio turnyras įvyks gegužės 19, 20 dienomis!!! Reikia ruoštis, reikia treniruotis!!! New Yorko LAK ir Philadelphia Aras nutarė, kad būtų tikrai verta "draugiškas" krepšinio rungtynes sužaisti tarpusavyje. Sumanyta - padaryta!!!

Tokios "draugiškos" rungtynės įvyko šeštadienį, balandžio 21 dieną. Nors visos rung-

Philadelphijos Aro jaunieji ruošiasi puolimui prieš NY LAK R. Gedeikos nuotrauka

Philadelphijos Aro moterų komanda puola NY LAK moterų komandą

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: Darbininka@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Kristaus Dangun Žengimo šventė - Šeštinės šiemet švenčiamos ketvirtadienį, gegužės 24 d. Katalikai privalo tą dieną išklauti mišias (Holy Day of Obligation).

Vainikų Diena - Memorial Day - šiemet švenčiama pirmadienį, gegužės 28 d. "Darbininko" įstaigos, o taip pat ir Religinės Šalpos ir Tautos Fondo įstaigos tą dieną bus uždarytos.

Viešpaties Atsimainymo parapijos žinios

Išpažintys klausomos kiekvieną šeštadienį nuo 4 v. v. iki 4:45 v. v. anglų arba lietuvių kalbomis.

Lietuvos Vyčių 110 kuopos susirinkimas įvyks gegužės 27 d. Tą dieną vyčiai dalyvaus Maspetho miestelio Memorial Day parade. Iš anksto linkime jiems geriausios sėkmės.

Gegužės 20 d. 10 val. mišių metu gražus būrys CCD mokinių priims pirmą komunią.

Šeštinės šiemet išpuola ketvirtadienį, gegužės 25 d. Mišios tą dieną bus aukojamos: 7:30 val. ryto, 12 val. dieną ir 7 val. vak. Taip pat iš vakaro, t. y. trečiadienį, mišios bus aukojamos 7 val. vak.

Už a. a. Salomėjos Narkeliūnaitės vėlę pirmųjų mirties metinių proga mišios bus aukojamos skėmadienį, gegužės 20 d. 10 val. ryto Apreiškimo parapijos bažnyčioje, 259 N. 5th St., Brooklyn, NY. Draugai ir pažįstami prašomi tą dieną prisiminti velionę maldose. Mišias užprašė seserėčia Saliutė Sakalienė.

Apreiškimo parapijos žinios

Jonas Martynas Lukoševičius, Algio ir Marijos Lukoševičių sūnus, buvo pakrikštytas šeštadienį, gegužės 5 d. Tėvai, seneliai: Antanas ir Birutė Lukoševičiai ir visi giminės džiaugiasi nauju krikščioniu. Vaisės vyko apatinėje parapijos salėje.

Pirmoji komuniya mūsų parapijoje vyks skėmadienį, gegužės 20 d. Po mišių priėmimas apatinėje salėje. Vaikų paruošimu Pirmajai komuniyai rūpinosi dr. Milda Palubinskaitė, parapijos tarybos narė.

Pavasariniai pietūs Aušros Vartų parapijoje (32 Dominick St., New York, NY) įvyks š. m. gegužės 20 d. tuojau po 11:15 val. sumos parapijos salėje. Auka suaugusiems 25 dol., vaikams 15 dol. Klebonas kun. E. Savickis kviečia visus parapijiečius ir svečius dalyvauti. Pietus paruoš Market Basket iš New Jersey.

RYTŲ PAKRAŠČIO LIETUVIŲ KREPŠINIO TURNYRAS gegužės 19 ir 20 d.

- Vieta:** William Floyd High School, 240 Mastic Beach Rd., Mastic Beach, Long Island, NY. Pradžia 11 val. ryto ir šeštadienį ir sekmadienį.
- Dalyvauja:** Lietuviai krepšinininkai iš Connecticut, New Jersey, Philadelphia, Bostono, New Yorko ir lietuvių studentai iš North Carolina, Hawaii ir kt. vietovių.
- Sportininkų pamaldos:** šeštadienį 8 val. vak. St. Jude's parapijos koplyčioje, 89 Overlook Dr., Mastic Beach.
- Sportininkų susipažinimo vakaras:** St. Jude's parapijos salėje. Pradžia 9 val. vak.
- Dėl daugiau informacijų:** skambinkite P. V. Gvildžiui (718) 359-7871; e-mail INAPRA@AOL.COM arba LAK WEBSITE: WWW.NYLAK.COM

Mirė skulptorius keramikas Petras Vaškys

PAULIUS JURKUS

Skulptorius keramikas Petras Vaškys mirė Philadelphia ligoninėje š. m. balandžio 14 d., 4 val. ryto. Prieš 13 mėnesių, važiuodamas į ligoninę, jis kalbėjosi su rašytoju Vytautu Volertu ir jam sakė, kad jis yra sveikas ir iš ligoninės greitai grįš. Jam tik širdies vožtuvėliai esą netvarkoje. Juos pataisyti, ir jis grįš namo.

Tada jam buvo padaryta sėkminga širdies operacija. Po operacijos, dar būdamas narkozėje, labai blaškėsi. Doktorai jam davė vaistų, kad jis apsimintų. Greičiausiai tie vaistai ir paveikė, kad jis niekad nebeatgavo sąmonės. Be sąmonės jis išgulėjo 13 mėnesių. Buvo daromos ir dirbtinis kvėpavimas, ir dirbtinis maitinimas. Ligonis mirė.

Palaidotas balandžio 20 d. iš Šv. Andriejaus bažnyčios Priskėlimo kapinėse, šalia savo pirmosios žmonos, kuri mirė 1966 m. Laidotuvių pamaldas gražiai pravėdė kun. Petras Burkauskas.

- o -

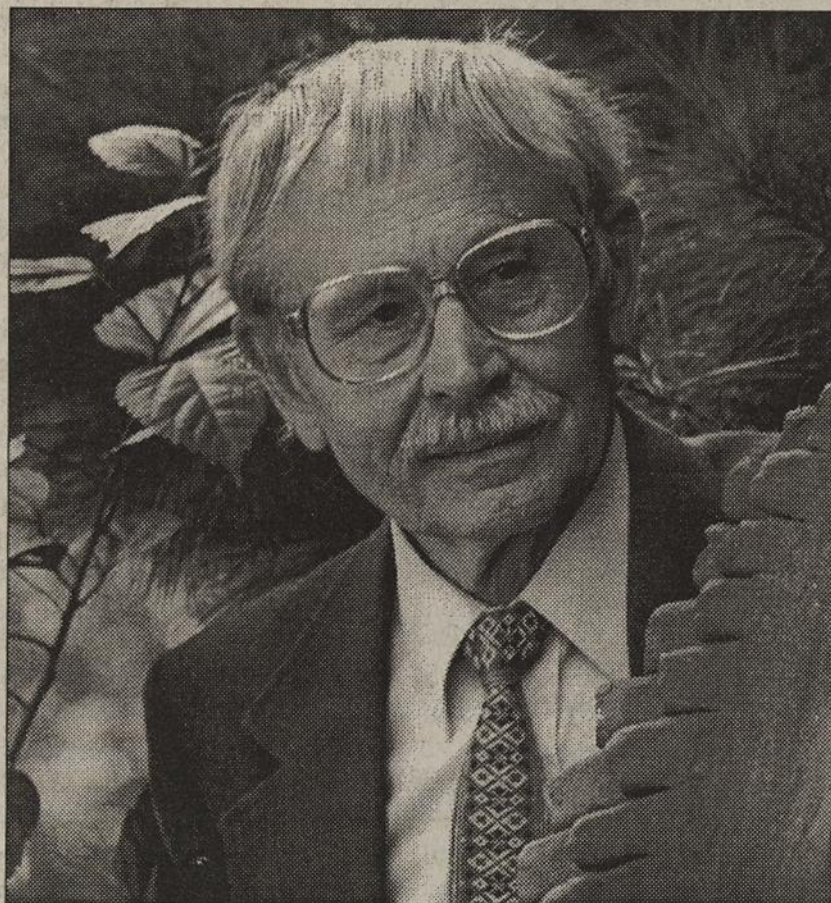
Petras Vaškys buvo gimęs 1921 m. sausio 1 d. Mosėdyje, Kretingos apskr. 1939 m. baigė Sodinkystės ir daržininkystės mokyklą Aukštojoje Fredoje, Kauno priemiestyje. Vasaros metu dirbo sodininku dvaruose, didesniuose ūkiuose. 1939-44 m. mokėsi Taiškomosios dailės institute Kaune. 1944 m. pasitraukė Vokietijon, iš ten 1945 m. išvyko Italijon ir įstojo į Florencijos meno akademiją, kur studijavo iki 1947 m. Paskui dar studijavo Romos meno akademijoje, kur gavo skulptoriaus diplomą, o 1949 m. ten pat gavo pasitobulinimo diplomą. Į Ameriką atvyko 1949 ir čia porą metų studijavo granito bei liejimo apvaldymo techniką. 1952 m. pradėjo dirbti savo studijoje, nuo 1959 m. - Philadelphia muziejaus meno kolegijos lektorius instruktorius, vėliau - profesorius.

Philadelphia joje jis sukūrė vaško muziejų - pagamino istorinių asmenų normalaus dydžio 100 vaško figūrų. Tai buvo Amerikos prezidentai, jų žmonos, kiti žymūs asmenys.

Philadelphia joje padarė ir kitokių skulptūrų darbų - Amerikos herbą, Kryžiaus kelius Šv. Kazimiero bažnyčiai, suprojektavo rašytojo Vinčo Krėvės antkapį.

Dalyvavo parodose ir už Philadelphia ribų: Kultūros Židinyje New Yorke rengiamose Lietuvos nepriklausomybės šventės proga parodose (rėngė LB apygardos valdyba); jo vieno parodos vyko lietuvių parapijų salėse Maspeth, N.Y., Newark, N.J.

Dalyvavo ir Lietuvių Bendruomenės veikloje - Philadelphia

Skulptorius keramikas Petras Vaškys Vyt. Maželio nuotr.

jos apylinkės valdyboje; lietuviškiems renginiams dekoruodavo sceną.

Jo specialybė buvo skulptūra - keramika; kūrė didelės vazas, kurios statomos lauke, atvirame ore, parke, aikštelėse namų artumoje ir pačiuose namuose. Tos vazos atrodė lyg milžiniški žiedai, lyg paslaptingos žmonių figūros. (Žiūr. nuotrauką 2-ame Darbininko puslapyje). Vazos lyg kažką paslaptingo pasakojo, slėpė. Visa tai žiūrovą savotiškai užkalbino. Jos buvo sukurtos iš įvairių medžiagų, kurios atitiko jo pasirinktą temą, buvo puikiai atbaigtos, išdegtos.

Kurdamas mažesnio formato vazas, kurios stovėjo kambariuose ar net ant stalų, jis buvo toks paprastas, jausmų menininkas. Tiesioginio formato kūrinių turėjo ir įvairias paskirtis - buvo dekoratyvios lempos su įdomiu apšvietimu, vandens fontanai. Visa buvo išdegtina, įvairiai glazūruota. Ir visada jo kūrinys buvo jausmų ir nuoširdus.

Apie šitokios keramikos techniką jis yra skaitęs paskaitas ir Lietuvoje, kur lankėsi kokius 5 kartus, dalyvavo seminaruose. Tai buvo anais sovietiniais laikais. Visus jis norėjo supažindinti su šia technika, tokiu būdu parengti tos rūšies specialistus.

Gyvenimas šalia meno kūrybos

Atvykęs Philadelphia jį su užilgo vedė Julija Eitminavičiūtė, kuri buvo kilusi iš Aukštaitijos,

tokia pat pabėgėlė nuo karo, gyvenusi Vokietijoje. Ji buvo apsuksi, greita, bičiuliška, dažnai talkindavo Petrai prie jo didesnių darbų. Jiedu augino sūnelį Petrą. Atsitiko taip, kad ji kažkuo susirgo, pateko ligoninėn. Ten buvo operuota. Laikė operacijos daktaras kažką negerai sujungė, ir tai buvo jos mirties priežastis. Ji mirė 1966 m. Nubaustas daktaras - jam buvo uždrausta metus laiko verstis praktika. Bet Julija mirė, ir jos visai gailėjo, o labiausiai sūnelis Petras.

Laikas bėgo, ir 1984 metais skulptorius Petras vedė Valentina Knitaitę. Ji buvo kilusi iš Kuno, ten baigusi gimnaziją, pasižymėjusi sportininkė - plaukikė. 1938 m. ji Lietuvos olimpiadoje laimėjo aukso medalį plaukime. Ir Philadelphia joje ji savo namuose turėjo plaukiojimo baseiną. Čia buvo įsikūręs skulptorius Petras, turėjo savo dirbtuvę - atskira pastata, kur teko lankytis. Petras jau buvo išėjęs į pensiją ir toliau įvairiom formom puoselėjo savo pamėgtą keramiką.

Čia gyveno ir sūnus Petras, išaugęs į vyrus. Šiemet birželio mėnesį jis vyksta į Lietuvą, į Mosėdį, ir nuveš didoką auką ten statomai pradžios mokyklai. Auka bus kaip velionio skulptorius keramikos Petro Vaškio prisiminimas, drauge ir jo pagerbimas, nes jis iš čia kilęs, čia praleidęs jaunystę.

Petras buvo ramus, jausmų, malonaus būdo žemaitis. Tokia yra ir jo kūryba - ypač didžiosios vazos: ramios, susimąčiusios, kviečiančios maloniai pasikalbėti su juo.

Švč. Trejybės parapija Newark, NJ, švenčia 100 metų jubiliejų

Švč. Trejybės parapija Newark, NJ, š. m. gegužės 20 d. švenčia 100 metų jubiliejų. Iškilmės prasideda šv. mišiomis, kurias aukos vysk. Paulius A. Baltakis, OFM, drauge su kun. Peter Uhde, parapijos administratorium. Po mišių bus iškilmingi pietūs parapijos salėje.

Per šimtą gyvavimo metų parapija yra padariusi didelį įnašą į New Jersey valstijos ir Amerikos lietuvių gyvenimą. Net ir dabar ji dar vis tebeturi didelę religinę, kultūrinę ir socialinę įtaką lietuviams.

Pereito šimtmečio pradžioje iš įvairių Lietuvos vietovių suvažiavę imigrantai, patekę į jiems nepažįstamą aplinką, stengėsi glaudintis prie bažnyčių, kurių dvasioje jie buvo užaugę ir radę dvasinę ir kultūrinę užuovėją. Pirmosios 25 imigrantų šeimos Newark, NJ, gavo leidimą steigti parapiją Švč. Trejybės vardu. Pirmosios pamaldos įvyko 1901 m. rugsėjo 25 d. mažoje medinėje bažnytelėje Adams St., Newark, NJ. Nežiūrint įvairiausių sunkumų, Švč. Trejybės parapija sėkmingai įsikūrė ir

klestėjo daugelį metų, buvo apjungusi parapijiečius bendrai veikimui, mokė vaikus religijos ir lietuvių kalbos. Nauja bažnyčia buvo pastatyta 1920 m. pradžioje, o 1936 m. buvo pastatytas naujas dviejų aukštų parapijos centro pastatas.

1981 m. Naujųjų metų dieną bažnyčia sudegė, bet pamaldos iki šios dienos tebetęsiamos gražiai sutvarkytoje parapijos salėje.

Po Antrojo pasaulinio karo, komunistams okupavus Lietuvą, daug lietuvių imigravo į Ameriką ir dalis jų įsijungė į Švč. Trejybės parapiją. Dabar ir vėl nauji imigrantų banga pasiekia Amerikos krantus; mūsų parapija kviečia visus naujuosius ateivius tapti parapijos nariais.

Švč. Trejybės parapija vis dar tebeturi sekmadieniais lietuviškas mišias, nors parapijiečių skaičius yra gerokai sumažėjęs. Dar tebegieda parapijos choras; parapija tebėra lietuvių susitikimo centru; parapijiečiai yra dėkingi kunigui P. Uhde už malonų vadovavimą parapijai.

Linkime Švč. Trejybės parapijai dar daug metų tarnauti Dievui, sveikiname parapijiečius už ištvermę, stengiantis išlaikyti parapiją gyvą.

Loretta I. Stukas

Darbininko administracija, prieš išsiuntinėjama paraginimus skaitytojams, kurie yra atsilikę su prenumeratorais mokesčių, prašo greitai laiku atsilyginti. Būtų gerai, jei skaitytojai be paraginimų atsilygintų skolą, taip sutaupydami darbo ir pašto išlaidas. Juk prenumeratoras pasibaigimo data atspausdinama kiekviena lipnukė prie pavardės po raidžių EXP. Metinė prenumeratora 45 dol. Labai prašome ir paramos, nes prenumeratoras mokesčius nepažįsta vis didėjančių išlaidų. Už paramą iš anksto dėkojame.

Čia galėjo būti Jūsų skelbimas. Skambinkite "Darbininko" administracijai tel. (718) 827-1351.

SKELBIMAI

27 centai skambinant į Lietuvą, 5,5 cmt. JAV. 24 val. per parą, 7 dienas per savaitę, 6 sekundžių intervalai. Jokių mėnesinių mokesčių. Tikslus apskaičiavimas. Kokybiškiausias ryšys. Paslauga be apgaulės. Kreipkitės vakarais į TRANSPORT atstovą su 8 metų patirtimi tarptautiniuose ryšiuose. Tel. 708-386-0556. TRANSPORT - patikimiausias ryšys su Lietuva bei visu pasauliu!

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. (sk)

Lietuviai, lauko priežiūros darbų (landscaping - maintenance) bendrovės savininkas Washington, DC, **ieško dviejų darbininkų**, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 į val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiama pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373.

Butai pensininkams, modernūs, erdvūs, lietuviškoje aplinkoje, Marijos Nekalto Prasiidėjimo seserų globoje. Pasinaudokite šia proga, kreipkitės: Villa Maria, P. O. Box 155, Thompson, CT 06277.

Ieškoma atsakinga moteris namų ir aplinkos priežiūrai geromis sąlygomis. Reikalingas darbo leidimas. Skambinti (860) 928-5294. (sk.)

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, auکوjo:

Onutė Armanavičiūtė, St. Petersburg, FL, auکوja 10 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers 361 Highland Blvd. Brooklyn, NY 11207

Pažymėkite, kad tai Jūsų auکا Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

SIŪLOMI geri darbai moterims dirbti vaikų auklėmis arba namų šeiminkėmis. Atlyginimas nuo 350 dol. iki 450 dol. savaitėi. Galima gyventi šeimoje. Būtinai minimalus anglų kalbos mokėjimas. Skambinti Joanai 718-894-1352. (sk.)

Reikalinga moteris padėti prižiūrėti vaikus ir namą.

Ieškau sąžiningos, tvarkingos auklės nuo 30 iki 50 metų amžiaus, kuri myli vaikus, nerūko, ir norėtų dirbti pas mus Cape Cod rajone bent metus laiko. Skambinti 1-508-420-9082. (sk.)

Atlantic Express Corp., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, vėl priims siuntinius **šeštadienį, gegužės 26 d.** nuo 12 iki 1 val. p.p. Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. 1-888-205-8851.

"VILTIES" siuntinių agentūra vėl priims siuntinius į Lietuvą **šeštadienį, birželio 23**, nuo 12 iki 3 val. popiet. Mūsų atstovas yra **Alg. Jankauskas, tel. (718) 849-2260**. Susitarus paims siuntinius iš namų.

Naujai atvykusiems lietuviams surandame darbus, padedam susitvarkyti dokumentus (vairuotojo pažymėjimą, asmens identifikacijos kortelę ir t.t.). Padedame pigiau nusipirkti automobilius. Kreiptis tel. (917) 568-8496 (dieną); (908) 964-4741 (vak.). (sk.)

Nebrangiai duodu anglų kalbos pamokas naujiems imigrantams. Skambinti po 6 v. v. (718) 386-5450. (sk.)